

SEJEM 'ALPE-ADRIJA'
Kaj mislijo v Gorici

V zvezi z napovedanim sejmom »Alpe-Adrija«, ki naj bi bil prvič v Ljubljani prihodno spomlad in o katerem smo spregovorili že v zadnjih številkah našega lista, smo obiskali tudi trgovniško zbornico v Gorici in se poznanili za njeno gledišče. Njen predsednik dr. G. Bigot, ki je bil v tistem trenutku zaposlen z drugim opravkom, nas je napotil k ravnatelju zbornice, dr. Canduttiju, da bi nam ta dal za celotna pojasnila.

Dr. Candutti nam je rad ustregel ter našim interesom gospodarske stike med Gorico in jugoslovanskim območjem področjem, pa tudi stike med gorško in ljubljansko trgovniško zbornico; ti gre za to, da se izmenjava še pospeši. Omenil je sestanek med odposlancem gorške trgovinske zbornice, ki ga je vodil njen predsednik dr. G. Bigot, na jugoslovanski zbornici v Ljubljani do katerega je prišlo pred nekaj meseci in kateremu smo v našem listu že poročali. Na tem sestanku so razpravljali o raznih vprašanjih, ki zanimajo italijanske in jugoslovanske območja področja. Tako je bilo načeto vprašanje pospeševanja turizma, dalje vprašanje malobojnega prometa, vprašanje železniških in avtobusnih zvez in se nekatere druge zadeve. Posebno pozornost so med temi razgovori posvetili prav napovedanemu sejmu »Alpe-Adrija«.

Goriška trgovniška zbornica je v našem listu že pristala na to pobudo, v Gorici pa pričakujejo, da jim bo Trgovniška zbornica Slovenije sporočila potrebnejši načrt sejemске prireditve. V zvezi s tem nam je ravnatelj trgovinske zbornice v Gorici naglasil, da bo takšen sejem velike važnosti tudi za bližnje sosednih narodov na kulturno-socialnem področju, da ne omenimo različne vloge gospodarske narave, Gorici je središče proti kateremu gravitira posebno kmetijsko področje, ki je danes v Jugoslaviji. Zaradi tega je treba pozdraviti vsako pobudo, ki bi težila na tem, da se odpravijo ali vsaj omilijo težave, ki jih povzroča državna meja med mestom in zaledjem. V zvezi s tem se je vodstvo trgovinske zbornice zavzelo za to, da bi razširili nekatere dolžne o malobojnem prometu. Tako na primer je zbornica svoj predlog, naj bi italijanske in jugoslovanske oblasti skupno rešile vprašanje zamenjave dinarjev in lir v malobojnem prometu, tako da bi jugoslovanski državljani, ki prihajajo v Gorico s prompustnico, ne imeli tako velike škode pri zamenjavi dinarjev za lire. Po zamisli gorške trgovinske zbornice naj bi dinar in lira nemoteno krožila v obmejnem pasu na obeh straneh meje, kjer bi bila enakovredno plačilno sredstvo. Tudi sam obmejni pas naj bi se razširil, in sicer tako da bi jugoslovansko ozemlje zajel tudi 50 kilometrov globoko. Italijanski obmejni pas naj bi dovolil dohod do sleda, v zameno pa bi jugoslovanski državljani lahko nemoteno potovali do Benetk.

Za gospodarsko sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo, zlasti med obmejnimi pokrajinami je še mnogo neizkoriščenih možnosti, meni dr. Candutti. Poleg obsega same trgovinske izmenjave naj bi se razširil tudi obseg jugoslovanskega izkoriščanja italijanskih industrijskih patentov in licenc, kakor tudi obseg drugih oblik gospodarskega sodelovanja. Tudi razvoj trgovine z obmejnimi področji dokazuje, kako se gospodarstvu tostran in onstran meje dopolnjujeta. V poslovnem letu 1960-61 je promet v goriškem avtonomnem ravnemu dosegel nič manj kakor 1,5 milijard lir v vsako smer.

Sejem »Alpe-Adrija« odpira nove možnosti za okrepitev gospodarskega sodelovanja med obmejnimi pokrajinami Italije in Jugoslavije. Goriška pokrajina bo rada na sejmu sodelovala, ker je prepričana, da je to v korist pokrajin in samemu mestu. Sicer se v Gorici čuti težnja, da bi mesto našlo v doglednem času novo obliko trga, morda v nekakšnem razširjenem sejmu sv. Andreja. Če smo prav razumeli, gre za to, da bi se v tem okviru pospeševala neposredna izmenjava med proizvajalcem oziroma trgovcem in potrošnikom. V ta namen si trgovniška zbornica prizadeva, da bi našla za novo obliko sejma tudi ustrezne stalne prostore.

Tudi v Trstu pozdravljajo novo pobudo

Zadeva ustanovitve sejma »Alpe-Adrija« na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani čedalje bolj dozoreva. Prejšnji teden sta obiskala trgovniško zbornico v Trstu ljubljani trgovinske zbornice Slovenije dr. B. Novak in ravnatelj Kreditne izvozne banke (Exporbank) v Beogradu, katere podružnica v Trstu vodi avtonomni račun za trgovinsko izmenjavo z obmejnimi področji. Razgovorom s predstavniki jugoslovanskega gospodarstva so prisostvovali tudi v imenu tržaške delegacije Italijanski jugoslovanske trgovinske zbornice v Milanu njen predsednik dr. Vatta, podpredsednik Kozubica in njen tajnik dr. Maurel, ki je hkrati načelnik zunanjetrgovinskega oddelka pri trgovinski zbornici v Trstu. Na sestanku so načeli razna praktična vprašanja v zvezi z izvajanjem trgovinske pogodbe med obema državama, zlasti kolikor ta zadeva trgovinske stike med obmejnimi področji; tako je znano, da so bili konjugenti za trgovinsko izmenjavo med obmejnimi področji na zadnjih trgovinskih pogajanjih v Beogradu povabljeni. Med vprašanji obmejne trgovinske izmenjave pa je bila posvečena posebna pozornost ustanovitvi sejma »Alpe-Adrija«. O tem sejmu, ki naj bi pospešil trgovino med obmejnimi področji, in sicer ne samo med Trstom oziroma Gorico in Vidmom ter

Poglavje o trdnih in šibkih valutah

Večina valut je šibkih - Inflacija uniči vsako valuto

V zadnjem času je postal svet pozoren na položaj funta šterlinga, ki zaradi poslabšanja angleške plačilne bilance zašel v precejšno stisko. Angleška finančna politika je bila primarno seči po korenitih sredstvih, da zavaruje položaj angleške valute, in to se ji je deloma tudi posrečilo. Sledilo je znižanje obrestne mere, in sicer prav v kratkem času po nenadnem povzku. Iz Zürichja poročajo, da se je funt zopet utrdil in da se kapital vračajo zopet v London. Seveda drži še vedno, da je obrestna mera in s tem nabava kapitala na Anglijskem danes še vedno med najdražjimi na svetu; saj znaša obrestna mera tudi po znižanju od 5. oktobra še vedno 6,5%.

»Tribune de Geneve« poroča iz Londona, da se je zopet pojavil strah glede dolarja; ameriške zlate rezerve so se v prejšnjem tednu znižale za 48 milijonov dolarjev in dosegle izredno nizko raven 17 milijard 303 milijone dolarjev.

Ameriški valutni letopis »Pick's Currency Yearbook« prinaša zanimive podatke o gibanju vrednosti valut v času od 1. julija 1960 do 30. junija 1961. Kar pri 11 valutah je v tem času nastopilo popolno ali delno razvrednotenje. Tečaj 22 valut je padel dosegel na najnižjo raven, medtem ko je samo deset valut doseglo nove višje stopnje. Izmed 93 valut jih je 60 zahtevalo razne odločne posege, med temi tudi razvrednotenje. V mnogih primerih je nadaljnja pot navzdol neizbežna in utegne dovesti do bankrota. Tega ne more zadržati še tako odločna pomoč iz tujine, ako ne poseže vmes domača stroga finančna politika.

SIBKOST FUNTA ŠTERLINGA IN DOLARJA

»Pick's« izrecno navaja ameriški dolar in funt šterling, ki sta steber zanje trgovine v zahodnih državah, kot šibki valuti. Zahodne evropske valute so se utrdile, medtem ko sta anglo-ameriški valuti oslabei. V zahodnem svetu so se utrdile samo valute Evropskega skupnega trga in pridružene Grčije, nadalje v Avstriji, na Danskem, Finskem, Libanonu, Norveškem in na Švedskem. Te valute so res trdne, piše »Pick's«. Zahodno-evropske valute so si temeljito prizadevale, da bi utrdile svoje valute in so v tem tudi uspele, toda ameriškemu dolarju in funtu šterlingu je v vsakem pogledu potrebna utrditev (konsolidacija). Nastopilo je

splošno mednarodno nezaupanje nasproti dolarju, ki je imelo za posledico močan odliv kapitala iz Amerike v Evropo, zlasti v Švico. Prvi infarkt je zadela dolar meseca oktobra lanskega leta, ko je zlato na londonski borzi doseglo ceno 40 dolarjev za unco, medtem ko znaša uradni tečaj 35 dolarjev. Ta pojav je stal Ameriko več kakor dve milijardi dolarjev. Poslej se dolar ni več popolnoma popravil. Evropejci, ki imajo 21 milijard dolarjev kratkoročnih terjatev od Amerike, bi bili lahko povzročili razvrednotenje dolarja, ako bi bili zahtevali od Amerike samo še nekaj milijard dolarjev zlata.

Evropske narodne banke so priskočile na pomoč funtu šterlingu, ki ga je zadela manjša kriza v prvih mesecih letošnjega leta. V času, ko sta dolar in funt šterling oslabela, se je okrepil sovjetski rubelj ter se dvignil od 5 stotinke dolarja ob koncu januarja na 75 stotink dolarja. Takoimenovana konservativna valutna politika je pripomogla k okrepitvi sovjetske valute.

Valute okraj železne zaveze so bile splošno ustaljene, ako izvajamo valuto Kitajske, kjer je »bolni« juan zdrnil od 6,75 na 11,50 nasproti dolarju.

Med sedemnajstimi državami, kjer je v času od 1. julija 1960 do 30. junija 1961 nastopilo razvrednotenje, so Brazilija (trikrat), Indonezija, Južna Koreja (trikrat), Filipini, Romunija, Fomeza, Sovjetska zveza, Urugvaj, Venezuela (dvakrat) in Turčija (dvakrat). V 22 državah je valuta dosegla doslej najnižji tečaj. Te so Angola, Brazilija, Kitajska, Kolumbija, Kongo, Kuba, El Salvador, Dominikanska rep., Etiopija, Islandija, Indija, Jugoslavija, Katanga, Južna Koreja, Maroko, Mozambik, Nikaragua, Portugalska, Južna Afrika, Tunizija, Sovjetska zveza in Venezuela.

Nove visoke tečaje so dosegle valute v Kambodži, na Češkoslovaškem, Finskem, v Vzh. Nemčiji, Grčiji, na Madžarskem, v Libanonu, na Nizozemskem, v Romuniji in Sovjetski zvezi.

Za mednarodno valutno ureditev na zlati podlagi

Znani švicarski gospodarstvenik Wilhelm Roespke se v svoji razpravi, ki jo je napisal za rimski časopis »La Tribuna«, zavzema za mednarodno va-

lutno ureditev, ki naj bi ji bila osnova zlato. Misel takšne mednarodne ureditve, ki naj bi zavarovala tečaj valut posameznih držav pred nevarnim nihanjem in razvrednotenjem ter pospešila mednarodno poravnavo, se vedno bolj utrjuje. Tako se pojavljajo tudi razni načrti za izvedbo te zamisli. Avtorji teh načrtov se sklada-jo glede osnovne zamisli, da je namreč treba priti do takšne ureditve, ne strinjajo pa se glede načina; nekatere si zavzemajo za zlato podlago, drugi pa so tej nasprotni. Roespke odločno zagovarja zlato podlago.

Med raznimi načrti je znan načrt Triffin. Avtor ni daleč od tistih, ki zagovarjajo delno razvrednotenje dolarja oziroma zvišanje cene zlata, ugotavlja Roespke. Vsekakor je mednarodna valutna ureditev izredno težak problem glede na to, da ima za današnje svetovno gospodarstvo značilno gibanje vrednostih in blaga izreden obseg, ki ga je pač težko zajeti.

Pisec opozarja, da je toliko težje doseči mednarodno valutno ureditev ter ji postaviti solidno podlago, ker se loteva gospodarstva v čedalje večjem številu držav inflacija, ki najde vselej tudi svoje zagovornike. Mednarodna valutna ureditev zahteva seveda ustitve valut, hkrati pa, in to še prej, zamenljivost. Pogoji za ustitve valut niso seveda v vseh državah enaki, ker so politične, gospodarske in socialne razmere od države do države različne. Vsaka preobrazba na gospodarskem, socialnem in seveda tudi na finančnem področju naleti na določen odpor v javnosti, ki je seveda različen v posameznih državah prav zaradi različnih političnih, gospodarskih in socialnih razmer.

Prof. Roespke je nasprotnik takšne izvedbe valutne mednarodne ureditve, ki bi se zatekla k papirnatemu mednarodnemu denarju; saj je jasno, da bi naletela na odpor v gospodarstvu ustaljenih in razvitih deželah, ki bi nikakor ne hotele zamenjati svoje zdrave valute za takšen papirnat denar. Prof. Roespke je mnenja, da bi se bilo treba v začetku zadovoljiti na primer s tem, da bi odstranili različje glede osnovnih predpisov, ki postavljajo osnovo prometu z valutami. Svoja izjavanja zaključuje s trditvijo, da je zlata podlaga za mednarodno valutno ureditev najprimernejša. Zlato je v ta namen tako pripravo in ga vsi narodi tako cenijo, da bi ga bilo treba izumiti, ako bi ga že ne imeli.

Dillon odločno proti inflaciji

Douglas Dillon, ameriški državni tajnik za finance, se je v svoji zadnji izjavi odločno postavil proti inflaciji. Nevarnost inflacije je toliko večja, ker zahtevajo sindikalne organizacije povišanje plač. To bi imelo za posledico zvišanje cen. Položaj dolarja bi na mednarodnem trgu oslabil. Zvišanje cen, ki bi ne bilo nujno utemeljeno, bi poslabšalo položaj Združenih ameriških držav v mednarodni trgovini, ker bi morali Američani dražje prodajati blago in bi zaradi tega v tujini izgubili dosežene kupce. V takem primeru bi bil na mednarodnih borzah izvršen pritisk na dolar, ki danes sestavlja v veliki meri valutarne rezerve zahodnih držav. Skrita inflacija, ki bi jo povzročilo zvišanje plač in cen in ki danes pravzaprav že obstaja, utegne pokvariti že dosežene dobičke v Ameriki in povzročiti nov val inflacije ter s tem zmanjšati tudi dobičke, na katere Američani računajo v bodoče. Dillon je naglasil končno potrebo, da bi Američani več izvažali in tako izboljšali plačilno bilanco.

ZA FUNT ŠTERLING NEVARNOST TRENUTNO ODSTRANJENA

V zadnjem času se je položaj funta šterlinga zopet utrdil. Anglija je vrnila 100 milijonov funtov šterlingov Mednarodnemu denarnemu skladu, ki ji je meseca julija posodil za obrambo valute 535 milijonov funtov. Angleške rezerve so se zopet povečale in vlada je prepričana, da bo z razpoložljivimi sredstvi lahko branila angleško valuto. V London je zopet prišlo pritiskati tudi kapital. Uprava Mednarodnega denarnega sklada bo 100 milijonov vrnjenih funtov šterlingov do delila skladu, ki je bil postavljen na razpolago Velike Britanije meseca julija in s katerim lahko razpolaga v primeru stiske.

VTISI OBISKOVALCA iz Trsta

Po svoji znanjosti ni bil ta sejem tako mogočen kakor sejem gradbeništva, ker so pač izdelki obel strok povsem različni, zlasti po velikosti in obsegu. Zato pa ni bil sejem »Sodobna (Nadaljevanje na 2. strani)

področju elektronike. Sicer so pa ta in še tri druge istovrstne tovarne v Beogradu združene pod firmo Beogradska elektronska industrija »Belind«, Beograd.

Izmed tujih držav zastopa Italijo tvrdka Generale Electronica SpA, Milano, in tvrdka Ducati elettrotecnica SpA, Bologna, in še nekatere tvrdke; avstrijske tvrdke so zastopane po tvrdki Siemens Halske, nemške po raznih splošna znanih tvrdkah, Nizozemska zastopa »Phillips« in angleške so tudi zastopane po raznih jugoslovanskih zastopništvih; nekatere angleške podjetja razstavljajo tudi sama.

Osmi mednarodni sejem »Sodobna elektronika« nam vidno predločuje, kaj na tem področju zmora jugoslovanska elektronska industrija, pokaže nam pa tudi izdelke znanih svetovnih tvrdk. Po uradnih podatkih se je sejma udeležilo (v oklepaju število podjetij): Anglija (6), Avstrija (3), Belgija (2), Danska (7), Nizozemska (2), Italija (7), Japonska (2), Švica (2), Švedska (1), Združene države Amerike (18), Zvezna republika Nemčija (8), Demokratična republika Nemčija (2) in Jugoslavija (45); skupaj torej 105 razstavljajev.

Poleg predstavnikov Izvršnega sveta LR Slovenije si je sejem ogledal tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta E. Kerdelj v spremstvu predsednika Marinka.

Kakor pripovedujejo potniki, ki prihajajo iz Albanije, je na ulicah glavnega mesta Tirane videti vedno več Kitajcev, medtem ko ruski inštruktorji odhajajo. Sicer je bilo prihajanje Kitajcev in odhajanje Rusov opaziti že pred moskovskim kongresom, zdaj pa je postalo to popolnoma očito. Podmorniško oporišče na otoku Sasenu so Rusi opustili že pred meseci, ni pa pričakovati, da bi jo zdaj zasedli Kitajci; dasi bi to, če bi imeli tehnične možnosti, gotovo storili.

Gospodarski položaj v Albaniji ni rožnat. Trgovine so še vedno takšne, kot bi bilo vojne še nedavno konec. Razmere so se zboljšale nekam do 1949, potem je ostalo do 1956 skoraj vse nespremenljivo; po tem letu pa se je zopet poslabšalo. Nakup določenih vrst blaga je posebno oteženo. Tako je

treba drva nabaviti s posredovanjem Narodne banke. Drva je treba namreč najprej naročiti, potem je treba s potrdilom o naročilu iti v Narodno banko. Drva dobiš šele potem, ko proneske potrdilo, da si kupnino položil v banko.

Tirana po vojni ni doživela sprememila svojega lica. Ina sicer okoli 85.000 prebivalcev nasproti 50.000 pred vojno, to stanovanj je bilo zgrajenih zelo malo. Glavna ulica je takšna, kakršno je zapustila Italija.

S pomočjo iz Jugoslavije je Tirana dobila po vojni železniško zvezo z Dračcem, kar je znatno povzročilo možnost njenega razvoja. V bližini Tirane je bila zgrajena hidroelektrarna Selite in druga na reki Mači. Zgrajena je bila tekstilna tovarna v Tirani in druga v Skadru, tovarna sladkorja v Marmale in marmelade v Elbasanu ter cementarna v Valoni. Gospodarski načrti pa niso bili doseženi niti v izgradnji novih tovarn niti v proizvodnji nafte v dolini Devoli, od koder je bil že pred vojno zgrajen naftovod do Valone. Proizvodnja nafte se suče okoli 400.000 ton letno.

Za tujece je v Tirani en sam hotel. Soba stane okoli 300 lekova, to je okoli 1500 lir. V hotelu skušajo postreči z

Sodelovanje tudi v železarstvu?

Iz predavanja italijanskega metalurga v Ljubljani

Do predavanja ravnatelja Metalurškega inštituta univerze v Rimu na oddelku za montanistiko ljubljanske univerze je pravzaprav prišlo po prijateljskih stikih in po obisku ljubljanskih študentov in profesorjev ljubljanske univerze raznih metalurških podjetij v Italiji in tudi metalurškega inštituta v Rimu.

Kot je v uvodu povedal profesor Felice De Carli, sta se spet našla po štiridesetih letih s študijskim prijateljem Krstom Kacafurom, s katerim sta študirala na rimski univerzi v daljnem in težkem letu 1921. (Mimogrede povedano je prof. Krsto Kacafura, star tržaški znanec; zadnjič je živel v Trstu dalje časa kot neumoren znanstveni sodelavec Znanstvenega inštituta PNOO za Trst v letih 1945 in 1946).

Metalurgija je doživela v Italiji v zadnjih letih velik razvoj. Italija je sicer skoraj popolnoma odvisna od uvoza surovin, toda kljub temu je poraba železnih proizvodov narasla od 100 kg na osebo v 1951 na 300 kg v 1960 in skupna proizvodnja od 3 na več kot 9 milijonov v 1961.

12 MILIJONOV NA LETO

Poraba kovinskih izdelkov je bila večja kot povečanje narodnega dohodka, kar je znamenje gospodarskega razvoja, ki temelji na naraščajočih investicijah ter kaže, da je razvoj še v polnem teku. Računajo, da bodo z novimi metalurškimi podjetji dosegli v l. 1965 približno 12 milijonov ton proizvodnje. Trenutno je Italija s svojo proizvodnjo na osmem mestu na svetu in na tretjem v Evropski skupnosti za premog in jeklo.

Iz države uvoze, kot je bila Italija še v letu 1956, se razvija čedalje bolj v izvoznicu, saj je l. 1960 že 18% njene proizvodnje dobila kupca na tujih trgih.

RAZVOJ IRI

Pred 30 leti so poskušali temu opomoči z državnim posegom in so

ustanovili »Istituto per la Ricostruzione Industriale IRI«, ki dolgo ni zlezel na zeleno vejo, nekaj zaradi organizacijskih težav, kasneje pa sprico vojne pustošenja. Na tem mestu naj bo poudarjeno, da ni državna družba vsrkala vse italijanske industrije, temveč samo njen del, in sicer tista podjetja, ki se ukvarjajo pretežno s popolnim ciklusom od rude do valjane jeklene pločevine in žice.

Pri jeklu spada pod IRI 56,6 in pri litem železu pa kar 90,1% celotne proizvodnje. Skupini zasebnih podjetnikov, ki se odlikujejo po svojih tehničnih in finančnih zmogljivostih, pripada 43,4% jekla in 9,9% litega železa.

IRI ima nalogo prenašati smernice vlade v investicijske načrte, kakor tudi proizvodne programe pri industrijskih podjetjih, katerih delovanje je med seboj vsaj delno. Podjetja so zbrana v podobnih skupinah in podrejena posebnim finančnim družbam. Imamo skupino mehanike, električnosti, pomorskega prevoznitva, telefona, jekla itd. IRI je največja državna družba, ki omogoča državi dajati gospodarsko-politične smernice, pri tem pa je državni družbeni delež precej neznamen. Stvarno znaša državni delež pri IRI komaj 10% (istega, kar potrebujejo od IRI odvisni obrati za izvrševanje svoje industrijske dejavnosti. Ostalih 90% si morajo nabaviti na prostem trgu. Prisiljeni so delovati s konkurenco sposobnostjo enakih podjetij, ki niso odvisna od IRI. V povojnih letih je »Finsider« zgrabil problem železne in jeklene industrije od korenin in z obudovanjem vrednim smislom za realizem pripeljal do sedanjih uspehov. Državni poseg prek »Finsider« je doberdojelo vplival na vso področje železne proizvodnje.

RUDE IZ TUJINE

V sedanjih italijanskih metalurgijah moramo razlikovati med klasično metalurgijo in med »celotnim ciklusom«. »Finsider« je zainteresirana na veleproizvodnji celotnega ciklusa, kjer sta potrebna premog in ruda. Ker praktično Italija nima rude, skuša sodelovati v rudarskih družbah v raznih državah, tako n. pr. v Portugalski In-

diji, Španiji, Mavretaniji, Kanadi in Venezueli. Pri premogu pa se spleča neposredni nakup iz dežel premoga. Za prevoz so najdonosnejše in ustrezne ladje od 25-45.000 brt. Sprico tega so zgradili metalurške objekte vzdolž obale.

Obtrati Finsider že v pogonu ali v povečavi so zdaj v Corniglianu v Liguriji, Trstu, Piombinu v Toskani in v Bagnoliu pri Neaplju. Leta 1965 bo začel delati veleobrat v Tarantu.

NALOGA ZNANSTVENIH INSTITUTOV

Metalurška industrija se mora zavedati za dosežene uspehe v veliki meri znanstvenim predlogom, ki jih je prejela od raznih proučevalnih ustanov, uradov in inštitutov. Vsaka industrijska družba, ki je odvisna od ene industrijske skupine »Finsider«, ima svoj biro za proučevanje tržišč, kemično-fizikalni oddelke, analitični in tehnološki oddelki za nadzorovanje proizvodnje. Velika državna in zasebna podjetja imajo lastne znanstvene inštitute, kot jih imajo na primer Breda, Cogne, Fiat, Falch, Corniglia, Terni in številne druge metalurške industrije. »Finsider« sama ima svoj znanstveni inštitut za kadre. Na državnem šolskem področju je pa v vsej Italiji sama metalurški inštitut rimske univerze. (V Jugoslaviji pa je zdaj poudarek na metalurških inštitutih na raznih univerzah. V poslednjem času morajo ti inštituti s komunistični za svoje vzdrževanje. V Italiji ni še specialnega visokošolskega metalurškega študija, temveč samo srednješolski. (V Jugoslaviji pa je skoraj po vseh glavnih univerzah vpeljan tudi metalurški študij, ki daje inženirske diplome).

Novi metalurški obrati ne potrebujejo mnogo delavne sile, pač pa dober izvežbane strokovnjake. Metalurgija je prvi pogoj za sleherno pomembno dejavnost v moderni državi.

Preprožna hrbtnenica

»Comandante, comandante! Komandant! Povelnik? To mora biti človek rezkih potez, krepkega koraka in odločnega, res poveljujočega glasu. Zaman so ga iskale moje oči na levo in desno po ulici. »Comandante, comandante« se je zopet oglašil nekdo za mano in tedaj se je pred menoj ustavil star močiček, oprt na črno palico z elegantno zavitim srebrnim ročajem ter se ozrl za starim znanec, ki ga je dohitel.

Komandant! Očitno stari pomorščak, ki je nekdanj varno krmarił katero izmed velikih ladij Tržaškega Lloydja ali Kozulica daleč v svet ter se ni strasil še tako silovitih morskih viharjev; z odločnim glasom je dajal brez vsakega obotavljanja povelja oficirjem in posadki za rešitev ladje v kritičnih trenutkih. Od vse njegove moči in slave ladijskega poveljnika je ostal še naslov, toliko bolj kriček, kolikor trilejše je danes njegovo telo.

Kako mu je moralo biti, ko je za seboj zašilil ta klic iz svoje davne preteklosti, svoj nekdanji naslov, znamenje moči in globokega spoštovanja. Comandante, comandante! Ali ga je pri srcu prijetno pogrelo, ali mu je še bolj zagrnilo hojo po trdem tlaku?

Kako je pravzaprav meni, sem se vprašal v tistem hipu, če me nekdo zaradi lepšega še odgovori: »doktor ali nekam bolj domače, doktor? Kako je tedaj meni? V svoji notranjosti se pravzaprav zdremem. »Doktor, doktor?« Mar ni tudi zame to klic iz preteklosti? Računajot po letih, še ne; toda hrbtnenica? Skoraj bi jo v tistem hipu rad potpal, ali je še ravna, ali vsaj, kako močno se je skrivila. Ali sem tudi jaz kakor tisti družinski oče, ki ga je tako imenitno karikiral neki črni pisatelj v svoji drami in se je pred svojim šefom po vsakem otroku, ki je povečal njegovo družino in seveda tudi stroške za vzdrževanje, vedno bolj globoko priklonil?

Ta delitev ljudi po izobrazbi z raznimi naslovi morda ni posebno demokratska, mislim pa, da je prav koristno, da te kdo vsaj od časa do časa titulira z naslovom, ki ti gre, zato da ti bo v opomin, da z Zupančičem premeriš svoje življenjsko razdaljo in presodiš, kam si pravzaprav v življenju, v svoji karieri prijadral. Tvoj sedanj položaj, tvoja služba in honorar zanj, ali se skladaš s svojim naslovom in s svojimi načrti v mladosti? Kako je tvoj hrbtnenica. Ali se ni morda po sili razmer ali z raznimi izgovori že omeščala in postala preprožna?

Solete, ki je diplomiral na nemški univerzi, mi je pripovedoval, da so na nemških in menda tudi na avstrijskih univerzah nekdanj imeli navado, da je rektor novemu doktorju po diplomskem izpitu vzkliknil na pot v življenje: »Wahre dein Dekorum!« (Varuj svoj doktorski naslov).

Skesano moram priznati, da si redko kateri večer po delu čez dan, ki je na žalost pogosto združeno tudi z mledovanjem navzgor in navzdol, izprašam vest po življenjskem receptu: »Varuj čast svojega naslova! In vi?

Očitno postajam tudi jaz praktičen. Kaj pa hočeš? Takšno so časi! To je tisti izgovor — časi, razmere, se ne da pomagati — ki nam upogiba hrbtnenico — navzdol, na levo in na desno.

»Comandante, comandante!« Doktor, doktore! — klici iz preteklosti.

R. K.

Poveljnik čet Organizacije združenih narodov, ki se ne more več ganiti in je sam v smrtni nevarnosti, telefonira tajništvo OZN v New York: »Zadnjič sem vprašujem, kaj mi je pravzaprav storiti? Kakšna je moja zadnja naloga tu?«

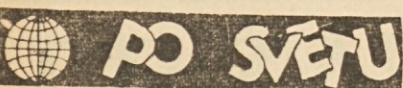
Se po zagonetni smrti glavnega tajnika OZN D. Hammarskjeldta, čigar letalo je po vsej verjetnosti dal sestreliti Combe, predsednik vlade uporne Katange, ravna Organizacija združenih narodov s Combejem v rokavih in poveljniku njenih čet v Kongu, kjer vlada osrednja vlada, so roke vezane. Mnogo držav, predvsem ta koimenovane nevezane države protestirajo proti takšnemu popuščanju nasproti Combeju, ki še vedno brezobzirno gospodari v Katangi. Ko zaide v stisko ali je kakorkoli v zadregi, izjavlja, da je pripravljen priznati osrednjo vlado Katanga, katerega sestavn del je Katanga, kakor hitro pa se čuti močnega, zopet preklicuje svoje obljube. Osrednja vlada ga je imela že v svojih rokah, a ga je izpustila na podlagi takšnih svečan obljub.

Minister za informacije osrednje vlade o Leopoldvillu Ileo je časnika-

jem sporočil, da je v zadnjem času Combe postavil nove predloge za pogajanja, in sicer: 1. Vlada v Katangi je pripravljena pogajati se s kongosko vlado pod pogojem, da ta prizna Katango kot državo. 2. Katanga je tudi pripravljena pristati na gospodarsko unijo s Kongom; valuta naj bi bila skupna, prav tako vojska. 3. Če naj se doseže bratski sporazum, potem je treba v vsakem primeru izločiti posredovanje čet OZN. Ti pogoji so slabši, kakor so bili prejšnji. Combe se po mnenju osrednje vlade torej umika. Osrednja vlada še vedno zbira čete ob severni meji Katanga in namestila s silo vdreti v Katango, ako ne bodo nastopile proti Combeju čete Organizacije združenih narodov. Predsednik kongoske vlade Adoula je opozoril predsednika Varnostnega sveta OZN, da ne priznava sporazuma med poveljstvom čet OZN in Combejem.

Kovredne kulture, kar bi prispevalo predvsem k boljši prehrani Albancev. Poglavitna ljudska hrana je v še vedno koruza, s katero je zasajenih nad polovico obdelovalnih površin, ki znašajo okoli 380.000 ha. Z jugoslovanske strani še vedno poskušajo doseči sodelovanje albanske vlade pri melioraciji Skadrskega jezera in drugih vodnih gospodarskih zadevah, toda doslej ni bil dosežen nikakšen napredek.

Zaradi političnega razvoja je prebivalstvo zelo vznemirjeno, ker od odhoda Rusov in prihoda Kitajcev ne pričakujejo gospodarskega zboljšanja. Na načelna politika Enver Hodže je zbežala zlasti delavce in mladino, ki se zato vedno bolj obrača od sedanjih političnih oblastnikov. Ko so minule dni kilicivale delavci na zborovanja proti kriminalnemu albanske politike na moskovskem kongresu, so se delavci strinjali z napovedano ukinitvijo vmesvanja sovjetske KP v albanske notranje zadeve, niso se pa prav nič navduševali za to, da bi prišli pod druge dirigente. Beograjska konferenca nevezanih držav je zapustila tudi pri albanskih

ČASTNA DIPLOMA PREDSEDNIKU REPUBLIKE. Proslave 600-letnice obstoja univerze v Pavli se je udeležil tudi predsednik republike Giovanni Gronchi. Predsedniku je univerza podelila častno diplomu političnih ved. Predsednik republike se je za podeljeno čast prisrčno zahvalil in v svojem govoru naglasil pomen šole za vzgojo državljanov. Poudaril je, da je vedno priporočal, da mora biti tudi za javnega delavca kultura osnovno sredstvo za politično udejstvovanje.

SMRT ITALIJSKEGA DRŽAVNIKA IN GOSPODARSTVENIKA. V Rimu je v ponedeljek umrl Luigi Einaudi, znani italijanski gospodarstvenik in državnik; zadela ga je srčna kap. Dočakal je 87 let. Njegovo življenje je bilo polno dela za šolo in državo; bil je namreč tudi univerzitetni profesor. Povzpel se je do najvišjega mesta in postal predsednik republike, ki se je ugnal sedenjamu predsedniku. Kot gospodarstvenik si je pridobil še posebno zaslugi z odlično izvedbo denarne preobrazbe, ki je dosegla ustalitev lire. V začetku je njegova reforma naložila na odpor, ker je zahtevala od vseh državljanov nepriljubljene žrtve, pozneje pa se pokazal ugoden učinek reforme za vse gospodarstvo.

DAN ZDRUŽENIH NARODOV. Ob dnevu Organizacije združenih narodov je predsednik republike Josip Broz Tito dal za javnost posebno izjavo. »Ob tej priložnosti obelodnevno ustanovitve Združenih narodov, pravi izjavo, pozivamo vse, naj se tako v interesu vsega človeštva kot v interesu svojih lastnih narodov odločijo uporabi preživetih metod v mednarodnih odnosih in naj prispevajo potrebne napore, da bi na mirujočim način in s pogajanjem uredili vse neurejene probleme iz njihovih dvostranskih ali iz širših mednarodnih odnosov. Prav tako sodimo, da je prav zdaj čas, da jih znova opozorimo na obveznosti, ki so jih prevzeli z ustanovitvijo OZN glede izločitve vojne in razvijanja vsestransko koristnega mednarodnega sodelovanja z odpravo vseh oblik neenakopravnosti, nadvlade in tuje izkoriščanja.

KLJUB VSEM PROTESTOM RAZSTRELITEV »SUPERBOMB«. V ponedeljek je bila na otoku Nova zemlja v severnih predelih Sovjetske zveze razstreljena velika bomba, ki so jo označili zaradi njenega izrednega učinka za »superbombo«. Koliko znaša njena razstrelilna moč še ni bilo uradno ugotovljeno. Predsednik Hruščev je napovedal, da gre za bombo 50 megatonov, medtem ko domnevajo nekateri izvedenci na zapadu, da je bila celo močnejša in da je dosegla 75 megatonov. Edino sovjetsko uradno sporočilo bo zadevo razčistilo. Predsednik Hruščev je prejel z vsega sveta in od najrazličnejših organizacij, političnih in kulturnih, proteste proti nameravani razstrelitvi te bombe. Na proteste je Hruščev odgovoril, da jih ne more upoštevati in da bo kljub temu dal razstreliti »superbombo«. Dodal je, da je tega kriva ameriška politika. Strahotnega učinka takšne bombe si skoraj ni moglo zamisliti. Navadne atomske bombe imajo okoli 20 kilotonov, kar pomeni, da je atomska bomba 50 megatonov 2500-krat močnejša kakor navadna. Bomba 50 megatonov ima tako eksplozivno moč kakor 50 milijonov ton razstreliva trinitrotoluola (TNT). Ze pol kg tega razstreliva razstrelj skalo težko 30 ton. Takšna bomba razvije energijo 600 milijard kilovatov ur, to je toliko, kolikor znaša 6-kratna letna proizvodnja električne energije v Franciji. V Sovjetski zvezi so po obnovitvi atomskih poizkusov dosegli razstrelj 26 bomb. Predsednik Hruščev je dejal, da bodo konec oktobra prenehali s poizkusi. Ti so močno povečali radioaktivnost v zraku in čez Sovjetsko zvezo se širi v smeri proti jugu dolga megla radioaktivnih snovi, ki se bo v kratkem pojavila tudi nad Italijo. Pravijo, da ni radioaktivnosti dosegla še takšne ravni, da bi neposredno ogrožala človeška življenja, pač pa da bodo posledice občutili bodoči rodovi. Nekateri zdravniki domnevajo, da bo že zdaj več ljudi zbolelo za levkemijo, kakor bi jih sicer.

VOJNA Z RAKETAMI. Sovjetski minister za narodno obrambo maršal Malinovski je izjavil, da se bodo države v bodoči vojni borile v glavnem z raketami na velike daljave. V drugi izjavi na kongresu sovjetske komunistične stranke je Malinovski dodal, da bi posledice atomske vojne bile strahotne in da bi le malo ljudi preživel takšno vojno.

SE NEJASEN POLOŽAJ V DOMINIKANSKI REPUBLIKI. Po nasilni smrti diktatorja Trujilla niso zavladale v Dominikanski republiki povsem demokratične sile. Velik vpliv na politično življenje ima še vedno Trujillova družina; poleg vsega je njegov sin vrhovni poveljnik vojske. V Združenih ameriških državah, ki hočejo še vedno ohraniti vpliv na to republiko, z zaskrbljenostjo sledijo temu razvoju, ker se bojijo, da bi končno ne dovedel do zmage pristašev Fidel Castra. Ameriška diplomacija je končno toliko uspešna, da je prišlo po daljših pogajanjih med predstavnikih raznih političnih skupin, ki so bila v New Yorku, Miamiu in Washingtonu, do sporazuma glede sestave koalicijske vlade, v kateri bi bili tudi predstavniki opozicije. Pet ministrskih mest v bodoči vladi, ki bi ji predsedoval Balaguer, bi odstopili opoziciji; en general bi postal minister narodne obrambe, drugi pa za notranje zadeve. Na zahtevo levčarske skupine se je te dni, po 25 letih izgnanstva, vrnil njen pristaš Juan Bosch. Ta naj bi postal minister za finance.

SE VEDNO GOBAVOST. Rimski časopis »Vita« poroča, da so v mestecu Spezzano Albanese v Kalabriji ugotovili 65 primerov gobavosti, med temi so nekateri samo osumljeni. V drugi vasi Longobucco v pokrajini Cosenza je zbolelo 64 ljudi. V Spezzano je prišel bolezen že leta 1895 neki izseljenec, ki se je vrnil iz Brazilije. Neki drugi domačin se je nalezil bolezni v prvi svetovni vojni in se je vrnil domov leta 1924. Boj proti širjenju bolezni je toliko težji, ker jo skušajo ljudje prikriti. Splošno so tudi higienske razmere v teh vaseh, kakor glede vodovoda in kanalizacije slabe. Vlada je na prošnjo domačega župnika poslala v te kraje posebne izvedence.

Mednarodna trgovina

Šibke cene živega srebra

Konjunktura v trgovini z živim srebrom ni danes več tako ugodna kakor pred leti. Kljub temu proizvodnja živega srebra po svetu ne nazaduje, kakor bi človek pričakoval sodeč po neugodni konjunkturi v trgovini. Vodstva rudnikov se namreč niso dogovorila, v kakšni meri bi bilo treba skrajšati proizvodnjo, da bi se na trgu doseglo ravnotežje. Proizvodnja pravzaprav napreduje in podjetja se izboljšujejo svoje obrate, da bi dosegla čim večji učinek. Španski rudniki živega srebra Almaden so se pripravili celo na povečanje proizvodnje ter podvojitev zmogljivosti destilacijskih peči; v drugem španskem rudniku živega srebra postavljajo vsak dan 150 ton rude. Prav tako so v Idrji postavili peč istega tipa z zmogljivostjo 250 ton dnevno. Celo v Združenih ameriških državah, kjer se je proizvodnja živega srebra leta 1959 močno skrčila v primerjavi z rekordnim povojnim pridobivanjem, so lani zopet povečali proizvodnjo. Američani so lani uvozili iz tujine 33.000 steklenic. V zadnjem času se je pridružila še ponudba živega srebra iz Sovjetske zveze, in sicer po nižjih cenah, kakor velja na svetovnem trgu.

KAKO SE SUKAJO CENE

Novembra leta 1954 je notiralo živo srebro v Londonu kar 110 funtov šterlingov (190.000 lir) za steklenico (po 34,5 kg), v drugem polletju naslednjega leta so cene pričele nazadovati in leta 1958 je cena dosegla izredno nizko raven, to je 77 funtov šterlingov (134.000 lir). Toda to še ni bilo dovolj; nazadovanje se je nadaljevalo in danes se cena suče okoli 62-63 funtov šterlingov v Londonu in 188-191 dolarjev v New Yorku.

ODMEV V ITALIJI

Proizvodnja živega srebra v Italiji je v glavnem v rokah družbe Monte Amiata, Soc. per Azioni Mineraria in Rimu, katere delniška glavnica znaša nič manj kakor 3,28 milijarde lir; 23,7% delnic je v rokah znanega državnega holdinga IRI. Lani je družba svojo proizvodnjo povečala za 37%, hkrati pa tudi svojo prodajo, in sicer za 38%. Izredno mnogo srebra je lani prodala v Zahodno Nemčijo, pa tudi na domačem trgu se je kupčija razvila ugodno, ker gradijo nove tovarne za proizvodnjo klor in kavične sode. Tudi drugo podjetje, ki ima svoje obrate v rudnikih pri Abbadia San Salvatore blizu Sienne, se je močno razvilo ter kupilo rudnik pri Castagneto della Trinità ter je pričela pridobivati tudi boksit v severni Sardiniji. Lani je proizvodnja živega srebra v Italiji dosegla 294.000 ton ter se je približala proizvodnji iz leta 1958 (295.000 t), medtem ko je leta 1959 padla na 247 tisoč ton.

DAVEK NA PROIZVODNJO ODPRAVLJEN

Na ime izmed zadnjih sej je ministrski svet dokončno odpravil proizvodni davek na živo srebro, ki je bil maja meseca leta 1959 začasno ukinjen do

januarja 1962. Davek je znašal 51 dolarjev (32.000 lir) na steklenico; uvedli so ga novembra 1954, ko je bila cena živega srebra izredno visoka ter se je v Londonu sukala okoli 110 funtov šterlingov (190.000 lir) za steklenico. Pozneje se je konjunktura na mednarodnem trgu poslabšala ter je temu primerno nazadovale tudi italijanski izvoz; leta 1956 je znašal še 2586 ton, naslednjega leta pa komaj 992, leta 1958 celo 396 ton. Tedaj so živo srebro prodajali po 77 funtov (134.000 lir). Leta 1959 se je izvoz zopet dvignil na 1211 ton in lani na 1823 ton. Zaradi poslabšanja konjunkturo se je vlada končno odločila, da davek na proizvodnjo dokončno odpravi, čeprav je prinašal državi letno kar 300 milijonov lir.

Predsednik ENI v Jugoslaviji

Prejšnji teden je prisel v Beograd inž. E. Mattei, predsednik državne ustanove za izkoriščanje petrolejskih vrelcev in zemeljskega plina ENI, da bi se sestal s predstavniki pristojnih državnih organov, Jugoslovanske investicijske banke in voditelji petrolejskih podjetij, kakor tudi glavnih industrij v Jugoslaviji. Iz italijanskih virov poročajo, da so na teh sestankih proučili razne pobude finančne in industrijske narave, ki predvidevajo važen razvoj italijansko-jugoslovanske sodelovanja. Tako se je inž. Mattei sestal tudi z Avdom Humom, predsednikom Zveznega zavoda za gospodarsko in socialno planiranje.

ITALIJSKO SODELOVANJE PRI TOVARNI GNOJIL

V kratkem prične obratovati v Lukavcu, na premoženjsko področju blizu Tuzle, tovarna dušinskih gnojil, ki je sad gospodarskega sodelovanja z italijanskimi družbami. Pri graditvi tovarne so pomagali tehnični družbe »Ansaldo« iz Genova, kolikor je šlo za kemično stran so pa sodelovali izvedenci družbe »Montecatini«. Podjetje je »Koksara Boris Kidrič« iz Tuzle je dalo na razpolago delovno silo in nasplošno poskrbelo za montažo naprav, ki jih je izdelala italijanska družba Engenoves. Od februarja prihodnje leto bo ta tovarna proizvajala okoli 120.000 ton umetnih gnojil na leto, to je tretjino jugoslovanske potrebe. V Lukavcu se je te dni mudilo posebno italijansko odposlanstvo pod vodstvom glavnega ravnatelja »Ansaldo« dr. De Rosata in inž. Fr. Tredici od družbe »Montecatini«. Naprave si je ogledal tudi bosenski minister za industrijo Ljubo Babič. Tovarna je stala okoli 7 milijard dinarjev.

ZOPET VINO IN SADJE IZ ITALIJE V AVSTRIJO

Avstrijska vlada je preklcala prepoved uvoza vina, sadja in povrtnine iz Italije. Z Dunaja so se čuli nekateri glasovi, da je italijanska vlada postavila Avstrijem nekakšen ultimatum, sicer bi sama prevzela vrsto gospodarskih protikutrepov v trgovini z Avstrijo.

AVSTRALSKA BILANCA ZOPET AKTIVNA. V finančnem letu 1961/62 je Avstralija v prvem tromesečju dosegla zopet prebitke 36 milijonov avstralskih funtov v zunanji trgovini.

Jesenice - gorenjsko Porurje

Jesenice na Gorenjskem so poznane vsakemu Slovencu. Zahodnemu Slovencu s Primorskega pa so bile Jesenice vrata v osrednjo Slovenijo, prehodno mesto, izhodišče, od koder si odhajal v Julijske Alpe ali Karavanke ali naprej po lepi Gorenjski.

Od koderkoli prideš na Jesenice, s treh prometnih strani, ti že zastopuje pogled, pa takoj vidiš, da je tu eno najbolj delovnih slovenskih mest in da, kajpada samo površnemu gostu, in opazovalcu, ni mesta za druge stvari.

V ozki dolini se je davno že razkosatila železnica s svojimi tirji, postopji, signalnimi napravami in drugimi objekti, zraven pa se je vleгла velika tovarna. Obe puha na milo viže dim od sebe, življata in ropotata. Čudiš se, ali je še ostalo kaj prostora za

Pomočstvo

NAPOVEDANE LADJE (JUGOLINIJA)
(Odhodi iz Trsta)
Proga Jadransko morje —
— Vzhod: Titograd 6/11.
— Indija — Pakistan: Učka 20/11, Triglav 24/11.
— Indonezija — Daljni vzhod: Triglav 24/11.
— Japonska: Triglav 24/11.
— Severna Evropa: Pula 6/11.
— Severna Afrika: Pula 6/11.
— Perzijski zaliv: Romanija 7/11, Vojvodina 3/12.

JADROLINIJA

Proga Jadransko morje —
— Dalmacija — Grčija (tedenska): Opatica 31/10, Lastovo 7/11.
— Grčija — Kreta (štirinajstnevna): Lastovo 27/10, Peljesac 6/11, Orebić 10/11.

LADJE SPLOSNE PLOVBE

Motorna ladja »Bled« je 24. oktobra pristala na Reki, nato je 29. zopet odplula, in sicer najprej proti Koprju in Trstu, nato pa v New York. Motorna ladja »Bohinj« je 27. oktobra odplula iz Neaplja, namenjena v Palermo, Tesaloniko, Benetke in Koper kjer bo pristala 11. novembra. Ladja »Bovec« raztovarja blago v pristaniščih Boston, Filadelfija, Jacksonville, Savannah, Kingsbay, Charleston, Wilmington in New York. Novoro pot na Jadran bo nastopila 8. novembra.

NOVA PROGA TRST — MADAGASKAR. Zadnji teden meseca novembra odpluje iz Trsta 8500-tonska ladja »Trieste«, ki bo vozila na novi redni poti proti Madagaskarju. Proga bo vzdrževala družba »Adrie lines«. Pozneje bodo na tej poti vozile 4 moderne ladje, kakor je ladja »Trieste«. Proga bo pomembna za uvoz ekotičnega lesa.

KOLIKO BI MORALI IZVOZITI ANGLEZI VSAK DAN

Danes izvaža Vel. Britanija povprečno za 10 milijonov funtov šterlingov blaga na dan; novi minister za trgovino Keith Joseph je nedavno izjavil, da bi Angleži morali izvažati za 11 milijonov funtov šterlingov blaga na dan, da bi prenehale sedanje težave.

Reorganizacija jugoslovanskega zavarovalstva

III.
Na koncu vsakega poslovnega leta se izločita iz rezerv tekoče tehnične premije prenosa premija, ki odpade na trajanje zavarovanja v naslednjem poslovnem letu, in pa škodna rezerva za poravnavo že nastalih, toda še ne izplačanih zavarovalnih obveznosti.

Nacin obračunavanja prenosne premije in škodne rezerve ter računanja matematične rezerve bo določala skupščina Jugoslovanske zavarovalne skupnosti v skladu z Zveznim izvršnim svetom. Zvezni zakon bo lahko določil, da se iz rezerve tekoče tehnične premije plačuje prispevek družbeni skupnosti, da torej tehnične premije zavarovanja lahko obdavi, kar bi ustrezalo taksam in pristojbinam, ki se od sklenjenih zavarovalnih poslov plačujejo drugim.

PORABA REZERV

Neporabljena rezerva tekoče tehnične premije se bo razporejala v varnostne rezerve in v sklad za preventivne in represivne ukrepe. O načinu in o zneskih, a tudi o morebitnem delnem prenosu med dohodke zavarovalnice bo odločala skupščina Jugoslovanske zavarovalne skupnosti v skladu z Zveznim izvršnim svetom.

Varnostna rezerva se bo vodila za vsako vrsto zavarovanja posebej, a namenjena bo za kritje zavarovalnih obveznosti, če rezerva tekoče tehnične premije ne bi zadoščala za ta namen. Varnostna rezerva in matematična rezerva se bosta smeli uporabljati le po posebnih predpisih. Zvezni izvršni svet bo pa na predlog Jugoslovanske zavarovalne skupnosti lahko predpisal, da smejo dajati zavarovalnice iz določenega dela teh sredstev kredite drugim družbenim pravnim osebam.

Podobne določbe vsebuje zakon za finansiranje republikanskih zavarovalnih skupnosti. Te bodo poslovale na osnovi premij, ki jih bodo plačevale zavarovalnice za izravnavanje poslovne nevarnosti in za kritje s tem povezanih poslovnih stroškov. Na enak način ureja zakon finansiranje Jugoslovanske zavarovalne skupnosti na osnovi premij, ki jih bodo plačevale republiške zavarovalne skupnosti. Posebne določbe pa urejajo finansiranje pasivnega in aktivnega pozavarovanja v poslovnih zvezah s tujimi zavarovalnicami.

Poglavje o finansiranju poslovanja ureja podrobno tudi način izravnavanja poslovne nevarnosti zavarovalnic in zavarovalnih skupnosti. Pozavarovanje je lahko kumulativno za vse vrste zavarovanja ali pa posebno za vsako posamezno vrsto, a zavarovalnice, ki so združene v isti zavarovalni skupnosti, se morajo pozavarovati vse na isti način. Obračunavanje kritja in škod ureja zakon na način, ki strokovno ustreza za pozavarovanje s kritjem presežka škod.

STROGO NADZORSTVO
Podrobno ureja zakon tudi nadzorstvo nad zakonitostjo poslovanja. Zvezni državni sekretariat za finance bo skrbel, da bo Jugoslovanska zavaroval-

nosti za izravnavanje poslovne nevarnosti, varnostne rezerve, ki se bodo dogle v letu 1961, prejemajo po nove zavarovalnice kot svojo varnostno rezervo. Zavarovalnice, republiške zavarovalne skupnosti in Jugoslovanska zavarovalna skupnost si morajo v enem letu od dneva, ko je začel veljati novi zakon, to je od 20. julija 1961, predpisati svoje statute. Volitve in imenovanja upravnih organov pri zavarovalnicah, republikanskih zavarovalnih skupnostih in pri Jugoslovanski zavarovalni skupnosti morajo biti opravljena do 31. dec. 1961.

V SLOVENIJI ŽE PRVI KORAK K PREOBRAZBI

Izven dvoma je, da bo z novim zakonom urejena reorganizacija jugoslovanskega zavarovalstva zbudila mnogo zanimanja in kritične pozornosti v inozemskih strokovnih krogih. Zanimala bo pa tudi vse, ki imajo v Jugoslaviji zavarovanja in morda tudi pričakovanja iz že sklenjenih življenjskih zavarovanj.

V Sloveniji je republiški izvršni svet že sprejel sklep o ustanovitvi zavarovalne skupnosti za LR Slovenijo. Sedaj poslujejo podružnice Državnega zavarovalnega zavoda (v Sloveniji: Celje, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Piran, Postojna, Radovljica, Videm-Krško) bodo, tako je treba računati, do 31. dec. 1961 pretvorjene v zavarovalnice po novem zakonu; sedanja glavna direkcija zavoda v Ljubljani bo pa prevzela naloge republiške zavarovalne skupnosti.

Dr. O.

ljudi, za njihova stanovanja, trge, vrtove, športna igrišča in za vse kar spada k življenju civiliziranega človeka.

Nak, urbanist ne bi hotel biti na Jesenicah. Jesenice kot industrijsko-prometno središče in vozlišče — vozlišče, to ti je pravi izraz za vso to prepletanje tirov, vodnih tokov, plavzov, ulic — se začena tam nekje doli pri Javorniku in Koroški Beli in se vleče in vleče brez konca po dolini, nekam naprej ob vodi v Gornjo savsko dolino. Kje naj bi bilo to središče? Navaden potnik je ujet v dolge hodnike in podzemeljske prehode nove moderne postaje in ne ve kaj je z Jesenicami izven postojane restavracije.

Hudo so trpele Jesenice med vojno, najhuje skoraj tik pred koncem, ko so jih bombardirali kot nesrečno vozlišče. Ta brutalna operacija z mrtvimi in ranjenimi pa je napravila za postajo obširen prazen prostor, ki ga postopno izpolnjujejo; še manjkajo mu le tiste urbanistične estetične reprezentativne zgradbe, ki ustvarjajo središče.

Ko prideš po Bledu, Radovljici ali Kranjski gori na Jesenice, ugledaš kot tujec ali pa še bolj kot Slovencem močnejše baterije dimnikov, cevi, tovarniških streh in stolpov v tesni gorski dolini in se čudiš nad tem industrijskim mravljiščem. Turistično niso Jesenice lepe, prav gotovo ne, so pa privlačne za vsakega, ki ima rad razgibano dejavnost in prizadevanje ljudi, da bi čimveč ustvarili. Ni pa zanikati določene lepote perjanicam dima na temnozelenem ozadju smrekovih gozdov in prvih alpskih sten. Voda pa je tam žalostna, uboga Sava, kadar se z njo izpirajo tiste velike packe, ki so in morajo biti visoki plavži. Niže doli so zajezili Savo zaradi elektrarne Moste pri Zirovnici in smekaj do Jesenic sega podaljšek akumulacijskega jezera, ki ima strupene barve raznih kemičnih kislin.

Naravna lepota je na Jesenicah kar pri rokah, čisto blizu, izza prvega vogala, se povsod ponuja s svojimi gozdovi, zato nihče ne vzame za zlo, skoraj ne opazi, kar mora delati moderna tehnika, zlasti pa še črna metalurgija.

V ZELEZARNO BODO INVESTIRALI 30 MILIJARD

Prav te dni so na Jesenicah zvedeli za veselo vest, da bodo investirali v obnovo »Jesenjskih železarn« okoli 30 milijard dinarjev. Ne gre pa samo za neki načelni pristavek investicijske banke, čeprav niso še nadrobno določeni pogoji kreditiranja, temveč so se že začela dela na odprtem Belškem polju zraven Javornika, kjer razni stroji že kopajo in premetavajo zemljo. Listi so poročali, da je bilo odobrenih 27 milijard investicij, tudi v gradbenih in projekcijskih oddelkih železarne računajo, koliko bodo povečale stroške za točno projektirano obnovo povečane gradbene storitve, ki so letos skočile za 20%. V ZDA so že naročili za 15 milijonov dolarjev moderne opreme za metalurško tovarno, toda tudi v tem so cene še gibljive.

Kakšnega pomena bo za Jesenice ta veličanska investicija in kaj pomenijo Jesenice zdaj in kakšno bo njihovo mesto v jugoslovanski železarski industriji? Zdaj dela v vseh jeseniških obratih okoli 7.000 delavcev; večina so Slovenci, nekaj pa jih je tudi iz drugih jugoslovanskih republik. Jesenice so odigrale v povojnem jugoslovanskem železarskem vzponu posebno vlogo: Njeni obrati so bili praktična šola za stotine in stotine mladih železarjev v bosenskih železarnah, zlasti pa so Jesenice vzgojile skoraj vse začetni mladi kader za veliko črnoogroso železarno v Nikšiću. Veliko tehnično pomoč v kadrih pa prejema najnovejša in moderna makedonska železarna v Skoplju, ki bo v kratkem začela delovati.

TRI VELIKE ZELEZARNE V JUGOSLAVIJI

Kot je znano, izdelujejo Jesenice razne vrste pločevine in nameravajo po obnovi posvetiti še več pozornosti debeli pločevini za gradnjo ladij v jugoslovanskih ladjedelnicah. Doslej so bile Jesenice znane po izdelkih svojih žičaren in žebčaren. Pri obnovi razrušenih predelov v Jugoslaviji so imele jeseniške železarne velike službe s svojim plačastim železom. Pač pa ne proizvajajo Jesenice tako imenovanega profilnega železa. Velikanska nova investicija za obnovo jeseniških železarn spada v splošno jugoslovanski program povečati celokupno proizvodnjo železa in jekla. Po velikosti bodo Jesenice tretja železarna. Na prvem mestu je seveda Zenica v Bosni, druga bo Skopje in tretja bodo Jesenice, ki bodo po obnovi dajale okoli pol milijona ton železovih izdelkov. Nove moderne naprave bodo omogočile večjo avtomatizacijo obratov, saj se, z novimi velikanskimi valjarnami na Belškem polju, ne bo povečalo število delavcev. Po obnovi bodo kajpada še bolj razširili modernejšo hladno valjanje. Obnova

jesenjskih železarn spada v novo petletko, tako da bodo do leta 1965 obnavile že vse svoje obrate.

ČAKAJO NA ELEKTRIFIKACIJO PROGA

Jesenice imajo seveda svoje gospodarske zveze tudi z raznimi italijanskimi železarnami in od tam prejemale med drugim tudi »trake« kot polizdelek, ki ga naprej predelujejo. Poleg Jesenic imajo v Sloveniji še dve veliki železarni, in sicer Ravne na Koroškem (nekdanji Guštanj) in pa Store pri Celju. Ravne proizvajajo razna plemenita jekla. Store pa večje valjane bloke, profilno železo. V sosednji Avstriji je Jesenicam podobna železarna v Kapfenbergu, ki ima približno toliko delavcev kot Jesenice, stoji tudi v ozki alpski dolini, ima pa to prednost pred Jesenicami, da ima blizu železovo rudo.

Kdor se je dušil in kašljal v nestetih predorih od Jesenic pa do Nove Gorice ali pa nestrpno cincal od po-

staje do postaje in postajališča Ljubljane do Jesenic in se izogibal številnim tovrnim vlakom, ta občuti nestrpnost slovenskih gospodarskih krogov, ki komaj čakajo, da bi se pspelja elektrifikacija železniških prog v Sloveniji, zlasti pa gorenjske proge do Jesenic. Proga je preobremenjena in to občutijo tudi jeseniške železarnice, ki morajo od daleč dovažati surovine: železovo rudo, staro železo, presti mog-koks in odvažati svoje izdelke pred elektrificacijo. Dokler ne pričnejo voziti električne lokomotive, bodo prebrali doli nekaj let z Dieslovimi stroji. Zlasti železniška sekcija za izgradnjo železniških prog na Jesenicah je v smeri Podbrdja že popolnoma obnovila progo, čaka jo še najtežje delo do Nove Gorice; v smeri Radovljice pa je v razširitvi že pripravili vse potrebno za električno omrežje. Jesenice bodo v kratkem dostopnejše pred vsem za tovrni promet.

(se nadaljuje)
— ar —

„Sodobna elektronika“

(Nadaljevanje s 1. strani)

elektronika« prav nič manj pomembnemorda prav nasprotno; saj so izdelki elektronske gotovo tehtnejše izkoriščevalo tehničnega napredka kakor proizvodi in naprave za gradbeništvo. Sili mi v pero primera med majhno firmo izdelano zapestno uro in budilko.

Ze vratar v hotelu me je opozoril na »Sodobno elektroniko«: »Težko bo kaj s sobo, elektronika...« Pri odprtju sejma, ki je privabil tudi predsednika Izvršnega sveta LR Slovenije B. Kraigherja in državnega tajnika za blagovni promet Dr. Dermastio, sem opazil razmeroma mnogo tuje, Ob ogledovanju razstave sem se čudil, da je Ljubljana uspešna, da za sejem zainteresira toliko tujih tovarn, med temi celo iz ZDA in iz Japonske; ni pa bilo Sovjetske zveze ne njenih zaveznice.

Na razstavišču sem srečal prijatelja, s katerim sva se takoj sporazumela, da je elektronika za oba »tabula rasa«. Takšne izdelke sodiš kvečjemu samo po zunanosti ali pa prenosu in glasu, če gre za radioapar, ali po sliki, ako imaš pred seboj televizor. Tako se sedaj odmeva v mojih usseh močnoda oddaja zvočnika Zavodov RR Niš. Da je Jugoslavija naglo napredovala v elektroniki, sem lahko presodil po televizorjih, za katere skoraj ni bilo več prostora; opazil sem tudi televizor »Kumrovec«. V novem paviljonu, ki je bil komaj dograjen, obvlada obiskovalca tovarna »Iskra« s svojimi izdelki najrazličnejših vrst. Poslovno združenje za avtomatizacijo (s podjetji Elektrosignal-Ljubljana, Energoinvest-Sarajevo, Institut za elektroniko in avtomatiko-Ljubljana, Iskra-Kranj, NIKO-Zelezniki, TIO - Lesce-Bled, TOS-Ljubljana, Zavod za avtomatizacijo - Ljubljana, Continental-Export-Import - Ljubljana) je s svojo ponazoritvijo avtomatizacije zasledilo kar vso temo. Pred veličanskim maketo sem zagledal tudi podpredsednika Izvršnega sveta LRS dr. J. Vilfana, ki me je s svojo prisotnostjo spomnil na svoj govor v skupščini o pomenu avtomatizacije za gospodarski napredek v Jugoslaviji; vsekakor je že na sejmju »Sodobne elektronike« očitna ambicija Slovenije, da bi prevzela v tem pogledu vodilno vlogo v Jugoslaviji.

Obširne so tudi razstave tujih tovarn oziroma podjetij, kakor koncerna ITT Standard. Del časa sem se pomudil ob terenskem reliefu podjetja Energoinvest iz Sarajeva, ki kaže načrt za elektrifikacijo železniške proge Sarajevo-Ploče, morda tudi zato, ker je bil tako nazoren, kakor igrače za otroke —

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
S. P. A.
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
GLAVNICA LIR 800.000.000 - VPLAČANIH LIR 180.000.000
TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10
TELEFON št. 38-101 BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

intermercator
TRST Ulica Cicerone, 10 Tel. 38-074
UVOZ IN IZVOZ RAZNOVRSTNEGA BLAGA
PO TRŽAŠKEM IN GORIŠKEM SPORAZUMU

Lestenci, svetilke, popolne opreme za kopalnico
... po cenah, ki se ne dajo primerjati!
Brandolin
Via S. Maurizio, 2
Grand Hotel Toplice - Bled
Prvovrsten hotel odprto celo leto. Moderno opremljene sobe s kopalnici in balkoni. Termalno kopališče s stalno temperaturo 23°C. Drsanje na jezeru, žičnica za smuk, vsakovrstne zabave in razvedrila. • Prvovrstna domača in mednarodna kuhinja in odlična domača vina.

Intereuropa Koper
MEDNARODNA ŠPEDICIJA IN TRANSPORT
GLAVNA DIREKCIJA — TELEF. 141, 184 TELEX: 03-517
Mednarodna špedicija in transport z lastnimi kamioni • Pomorska agencija • Špediterska služba na mednarodnih razstavah in sejmih v tuzemstvu s specialno organizacijo • Transportno zavarovanje blaga • Carinjenje blaga • Redni zbirni promet iz evropskih centrov • Kvantitativni prevzem vagonovskih in kosovnih pošiljk • Strokovno embalaranje • Dodajanje ledu in vskladitvenje blaga v lastnih skladiščih • Avtoremont in servisna popravila motornih vozil v avtomehanični delavnici v Sežani.
FILIALE:
Beograd, Zagreb, Ljubljana, Rijeka, Maribor, Sarajevo, Sežana, Subotica, Novi Sad, Zrenjanin, Jesenice, Nova Gorica, Kozina, Podgorje, Prevalje, velesejemska poslovalnica v Zagrebu, Ploče - Bar.

vestnik

SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

OV NACIN PLACEVANJA DRŽAVNE PRISTOJBINE NA HLADILNIKE

Trenutno se vedno ureja plačevanje državnih pristojbin za hladilnike zakon iz 29. marca leta 1940. Tedaj je bilo relativno malo hladilnikov. Po predlaganem novem zakonu bo mogoče prenesti hladilnik kamor koli, le da sledi hladilniku tudi zadevna knjižica in je plačana takša. Po določbah novega zakona bo treba plačati naslednje pristojbine: za hladilnik do 350 frigorijev 2.000 lir, od 351 do 600 frigorijev 3.000 lir, od 601 do 1.050 frigorijev 4.000 lir, od 1.051 do 2.400 frigorijev 5.000 lir, od 2.401 do 3.750 frigorijev 7.000 lir, od 3.751 do 5.000 frigorijev 8.000 lir, od 5.001 do 7.000 frigorijev 10.000 lir, od 7.001 do 9.000 frigorijev 12.000 lir, od 9.001 frigorijev pa 15.000 lir. Letna taksa bo znana na področju za hladilnike, ki bodo rabljene do 6 mesecev.

KINITEV OBČINSKEGA TROSARIN-SKEGA DAVKA NA VINO

Od 1. januarja dalje bo ukinjen občni trosarinski davek na vino. Trgovcem z vinom na delo je dovoljeno, da imajo posebni register, v katerem zabeležijo nabavljeno in odprodano vino, tako da ne plačajo trosarinske davke, ki bo prodano po 1. januarju.

SPREMEMBE GLEDE PLACILA KOLKOVNIH PRISTOJBIN

Finančno ministrstvo — glavna direktorija za pristojbine na poslovni promet — je z okrožnico št. 44/19372 izločilo podprejdenim uradom navodila za plačevanje določb zakona z dne 28. julija 1961 št. 835, ki določa nove pristojbine od 15. septembra dalje.

KRONIKA

OPENSKE TRAMVAJ POD NOVO PRAVO. Pretekli petek je Malozelenka družba izročila opensko vzpenjačo tržaški občinski upravi. To se je zgodilo v smislu pogodbe, s katero je družba prejela licenco od tržaške občine. Tedaj je bilo dogovorjeno, da preproga v lastništvo tržaške občine po 60 letih. Prehod se je izvršil s slovesnim v domačem krogu na odprtju tramvajski postaji, kateri je prisostvoval tudi tržaški župan dr. Franzil.

NAŠE SOŽALJE

V Trstu so umrli Jožko Ivančič, Matja Brezovec, Emilija Zlobec, v Macoljah 58-letni Matija Smetak, v Pačih Vincenc Grčič, na Proseku Karleranc in 35-letni Angel Blažina, je postal žrtev prometne nesreče.

Niti letos ne pojde brez drv

Za drvjarja je letošnja sezona začela zapravljeno pozno. Mraza v naših krajih doslej ni bilo. Vse kaže, da bi bilo mogoče mrazu vreme šele do dni. Torej je za drvjarje mesec oktober zgubljeno, računajo verjetno, da se bo zima začela.

Drva imajo letos enako ceno kakor letošnje. Na drobno se v Trstu prodajajo okoli 1500 lir za sto let in za sto let jih drvjarji navadno spravijo tona dom; na Opčinah je cena za okoli 50 lir pri sto niti. Drva prihajajo na tržaški trg skoraj izključno iz Slovenije; kaže, da so se Romuni nekoliko umaknili iz Trsta in prodajajo več drv v notranjost Italije. Jugoslovani je letos dvignila svoje cene za okoli 400 lir pri sto niti, to je 40 lir pri sto niti. Na jugoslovanskih skladiščih, ki so posebno oddeljeni od meje, stalo drva okoli 780 lir za sto, nekoč pa 20 lir pri sto niti. K tej ceni je treba dodati prevozne stroške v Trsto, 13% carine in še razne druge stroške, da pridemo do cene na drobno v Trstu.

Največ drv prihaja iz Bosne, ostala iz Slovenije in Hrvaškega primorja. Jugoslovani imajo skladišča v Podgorici (v Istri), Kozini, Ilirski Bistrici in v Postojni. Tržaški grost, ki je sam po drva v Hrvaško primorje, imajo račun, da bo tam lahko nabavil drva za 20 lir pri sto niti, ker so pač večje prevozne stroške. Letos jugoslovani niso več klasificirali drv, ampak jih prodajajo vseprek. Tržaški trgovci z lesom so se že dobro zavedali z jugoslovanskimi drvni, saj jih je primer nekoč večje tržaško podjetje, ki je prodajalo tudi do 30 tona drv na dan.

Lani se je v Trstu bolj čutila konkurenca romunskih drv. Letos so se Romuni vrgli bolj na notranjost Italije in dovažajo drva v glavnem po morju. Verjetno je to posledica zvišanja romunskih tarif za tranzit čez Jugoslavijo. Veliko skladišč romunskih drv nastalo v Chioigi, od koder jih s tovornjaki razvažajo v severno Italijo. Deloma tudi v Trst. Prav v notranjosti Italije so jugoslovanska drva na močno konkurenco romunskih drv; zdi se, da se Jugoslovani le niti toliko ne prizadevajo, da bi prodali v notranjosti Italije stare povojne drva.

Poleg drv trošijo v Trstu za kurjavo romunski koks, ki prihaja sem predvsem iz Mestre (Benetke), Padove in Florence. Zanimivo je, da škedenjska železnica prodaja svoj koks v Genovu, kar je dejstvo, ki nam kaže, da je železnica zadržala notranje povezave; saj je lastnica železnice v Škedenju, ki je železnica v Corniglianu ista, to je železnica.

URNIK TRGOVIN ZA PRAZNIKE

1. novembra (Vsi svetniki). Od prve do sode mlekarne (od 7. do 12. ure), mesnice (od 6. do 13. ure), slaščičarne in pekarnice (od 8. do 20.30), svetilčarne (od 8. do 13. ure) in ribarnice (od 8. do 12. ure).

2. novembra. Navaden delavnik.

3. novembra (Sv. Just). Vse trgovine bodo odprte do 13. ure; mlekarne, in ribarnice bodo zaprle ob 12. uri, slaščičarne pa bodo ostale odprte do 20.30.

4. novembra (Obletnica zmage). Velja isti urnik kakor danes, 1. novembra.

5. novembra. Običajen nedeljski urnik.

Razne najeminske in podnajeminske pogodbe premičnin in nepremičnin in za sestavo tozadevnih inventarjev, pogodbe za telefonsko naročnino, za uporabo blata, plina in vode, najeminske pogodbe strojev, varnostnih skrinjic in kinematografskih filmov bo treba po čl. 2 t. z. rabiti kolkovski papir 300 lir za vsak list izvornika in prepis. Prav tako bo treba rabiti kolkovski papir 300 lir za izvornik in prepis tudi enostranskih izjav odgovorov kakršnih koli pravic, pooblastil ali drugih povelj, ki služijo kot dokaz med strankami, ki so jih podpisale. Po čl. 3 je bila zvišana od 200 na 300 lir tudi kolkovna pristojbina za prepise ali izvlečke, ki so potrjeni od javnega uradnika, za overovljene knjig in drugih podobnih dokumentov.

OBČINSKI TROSARINSKI DAVEK

Pri proučitvi zakonodaje, ki urejuje trosarinski davek in določa tozadevne pristojbine na razno blago, je bilo ugotovljeno, da je določena zakonodaja precej zapletena in da večkrat povzroča razne nepravilnosti in nesporazume pri obdavčevanju. Zato predvidevamo, da bo v najkrajšem času predložen v razpravo parlamentu nov zakon, ki bo skušal popraviti razne nedostatke. Nekatere kategorije pa sploh predlagajo ukinitev trosarinskega davka, kot na primer zlatarji in urarji.

IZ ŽIVLJENJA ZDRUŽENJA

Dne 16. oktobra se je sestala v prostorih združenja sekcija lesnih trgovcev. Tajnik je poročal navzočim o izvršenem delu združenja v korist kategorije. Po podrobnem pregledu trgovin

ne z lesom na domačem tržišču in drugo so člani odobrili dotedanje delo tajništva ter naročili nove pobude v bodoče.

VSEDRŽAVNA KOLEKTIVNA POGODBA ZA TRGOVSKI SEKTOR

V državnem merilu so bile sprejete nove določbe, ki v marsičem spreminjajo že obstoječe določbe delovne pogodbe z dne 28. junija 1958. Trenutno na našem ozemlju niso bile še sprejete, ker se vodijo tu pogajanja med krajevnimi zainteresiranimi kategorijami. Naše združenje od sedaj ni bilo še vprašano za mnenje, vendar upamo, da se bo to zgodilo. Zato prosimo člane, ki imajo kakšen predlog o zadevi, naj ga čimprej sporočijo tajništvu združenja. Ko bodo vneseni tudi krajevne spremembe, bomo objavili te določbe v celoti.

POSLOVANJE BOLNIŠKE BLAGAJNE ZA TRGOVCE

Kot je znano, poslujejo uradi blagajne blizu našega združenja v ulici Filzi št. 17. Naproseni smo bili, da sporočimo članom urnik poslovanja. Uradni imajo telefonsko številko 30-231 in poslujejo vsak delovni dan od 9. do 12. ure. Zavarovanici naj dvignejo vpisne izkaznice in zaprosijo za zdravniško pomoč v omenjenih uradih. Medtem ko je za vsako spremembo ali izbris pristojni izredni komisar blagajne, ki uraduje pri trgovinskih zbornici na Borz-nem trgu št. 14. Mnogi člani se pritožujejo, da bi bilo zelo dobro, ako bi zavarovanje nudilo tudi pravico do zdravljenja.

v osvobodilni borbi. Zalna svečanost s polaganjem vencev bo v Rižarni ob 10. uri in na pokopališču pri Sv. Ani ob 10.30.

ODSTOP PREDSEDNIKA GORIŠKE TRGOVINSKE ZBORNICNE. Na zadnji seji zbornice je predsednik dr. G. Bigot sporočil, da se odpoveduje mestu predsednika, da bi omogočil razširitev položaja, ki je nastal zaradi širjenja neosnovanih govorice glede podeljevanja kontingentov blaga v smislu določb o prosti coni in prispevkov za ustanove, ki zasledujejo socialne smotre.

OPROŠČENI DRUŽINSKEGA DAVKA. Tržaški občinski odbor je te dni povečal neobdavčljivo vsoto za družinski davek od 300 na 350.000 lir. O tem sklepu se bo moral izreči še občinski svet. Občinski hodeček se bo z novim sklepom zmanjšal za okoli 10 milijonov lir. Na Tržaškem plačuje družinski davek okoli 38.500 ljudi.

V LIVARNI ITALSIDER (prej IL-VA) v Škedenju so uvedli novo avtomatsko napravo, ki meša plin iz kokarne (ki ima 5200 kalorij) s plinom iz visoke peči (ki ima le 1000 kalorij). Mešanico, ki ima 4200 kalorij, dovažajo po mestni mreži zasebnikom. Mešanje plinov v začelno zmes opravljajo nova naprava povsem avtomatično.

Slezijski prenos stane v Trstu na drobno 18-20.000 lir tona, grost pa ga prodaja detajlno po 13-14.000 lir za tona. Poljaki dovažajo premog v Italijo po morju. Vedno bolj se uvaja v gospodinjstvo briket, ki ima okoli 4500 do 5000 kalorij. To so navadne vrste vzhodnonemških tovarn »Union« in »Rekorde«. Pri grostisu stane briket okoli 12-13.000 lir tona, ako gre za vagonne nabave; manjše količine gredo po 13-14.000 na drobno pa po 18-20.000 lir tona, to je 1800 lir pri sto niti. Briket »Rekorde« je za okoli 50 lir pri sto niti dražji kakor »Union«. Briket iz antarcit, ki ga prodajajo navadno v jaičih, je seveda mnogo dražji zaradi večje kaloričnosti okoli 25-27.000 lir na drobno, to je 2500 do 2700 lir pri sto niti. V zadnjem času pravljajo tudi v Italiji antarcit v jaičih iz odpadkov antarcit; italijanski briket je nekoliko cenejši kakor nemški. V prodaji je tudi čist ruski antarcit, ki stane na drobno okoli 30.000 lir tona.

Gospodarsko socialna slika

Od rižarne do begunskega taborišča

S ponosom lahko poudarimo, da je bil nekoč škedenj skoraj majhno industrijsko središče. Poleg železarne je pod škedenjskim grčem obratovala tudi zelo znana rižarna. Ta je sortirala in čistila riž, ki so ga ladje pripeljele iz najrazličnejših krajev sveta in ga nato izvažala v zaledne države. Ta industrija je bila v začetku našega stoletja na višku svojega razvoja. Zoda polagoma so odjemalci naše rižarne začeli odpadati. Zadnjih pet ladij, ki so pripeljele riž za rižarno, je pristalo v našem pristanišču meseca julija leta 1925. Poslej je industrija pričela hirati in v naslednjih letih so njene prostore spreminili v skladišča, ki so jih razna trgovska podjetja najemala za svoje blago.

Za časa druge svetovne vojne je bila rižarna spremenjena v nacistično taborišče. Mučilniške naprave, ki so jih naši ljudje videli takoj po koncu vojne, so zgornjo pričale o strahotah, ki so se tam kaj dogajale. Edino peč, ki jo je industrija uporabljala za sušenje riža in ki se je v vojnih letih spremenila v krematorij je bila porušena.

Po kratkem premoru, v katerem je ostala rižarna prazna, so se njeni prostori začeli spremenjati iz nacističnega v begunsko taborišče. Prve begunce, ki so pribežali na Tržaško, iz najrazličnejših evropskih dežel, so začasno nastavili v rižarni. Nekateri so se rižarne takoj rešili, ker so odptovali v Ameriko ali Avstralijo, ostali pa, ki so čakali na skupno izselitev, so ostali v rižarni tudi po več let.

Sprva je bilo življenje v rižarni znosno. V majhnih sobah je bilo nastavljenih do pet ljudi. Tudi hrana ni bila nič kaj dobra, poleg tega pa je vladal v taborišču stalen hrup in

Ljubljana v jeseni

Ljubljana, okt.

Pravcata reka avtomobilov, avtobusov in drugih motornih vozil, ki je dnevno tekla skozi Ljubljano večino proti Jadranu in nazaj, pa tudi v druge kraje jugoslavije, z nastopom jeseni polagoma utiha in le redki so še, ki si tudi v tem času privoščijo obisk naših južnih krajev. Letošnji izredno lep vremenski zaključki poletja in nastopajoča lepa jesen sta povzročili, reki bi, pravo invazijo na naš Jadran in seveda tudi v druge kraje naše lepe dežele. Prav nič nimamo proti taki invaziji, katere udeleženci se hočejo samo naučiti morskega zraka in sonca — torej res skrajno miroljubna invazija! In, kar ni podrejenega pomena, tudi tako se narodi spoznavajo med seboj, če upoštevamo tudi materialno plat, take invazije prinašajo v deželo promet, ki dviga splošno blaginjo.

Drži torej, da je bil letošnji turistični promet v naših krajih rekorden. Seveda so se pokazale ob tem tudi mnogotere hibe in napake s strani naših gostiteljev: hotelov, gostiln in zasebnikov, ki jih bo treba odpraviti in tako zboljšati turizem v naših deželah. Mnogo nasvetov smo že čuli, morda ni toliko glede cen, kakor glede servise službe, včasih tudi čistoče, in vedno upamo ob takih prilikah, da bo prihodnje leto bolje. Tega upanja tudi ne opustimo; kajti ugotoviti pa le moramo, da se iz leta v leto razmere na tem področju zboljšujejo. Nimamo pa take tradicije v tem, kakor jo imata n. pr. Svica ali Italija, deželi tujkega prometa pr excellence.

Toda govoriti sem hotel o Ljubljani, o Ljubljani v jeseni. Nekaj so nam Ljubljancem opomnili našo megle, češ da je dostikrat v jeseni in pozimi tako gosta, da bi jo lahko rezali. No, ne rečem, pred kakimi petdesetimi leti (in prej še bolj!) smo Ljubljanci dostikrat v jesenskih ali zimskih dneh dobesedno taval po naših ulicah, saj dostikrat na korak niti razločilo nasproti prihajajočega. Pa si je takrat nek »kunštna« glava izmislila poseben način odstranjevanja megle, hotel je zbašati v primerne vreče in jo nato spuščati na barju. No barje je pa le odigrano svojo vlogo pri tem, kajti z izsuševanjem ljubljanskega barja se tudi megle redči in v primerjavi s prejšnjimi leti še zdaj naj bi več tako »huda«, kot je bila svoje dni.

Ce se v teh jesenskih dneh sprehajam po ljubljanskih ulicah, moram reči, da se je lice Ljubljane v tem letu res močno spremenilo. S porušenjem starih stavb so se razširile prejšnje ulice in mesto je zadobilo — vsaj v središču — skoraj velikomesten obraz. Staro pada, novo se uveljavlja. Naš ponos pa, kadar Tivoli, Rožnik, grad. In prav v teh sprehajališčih je jesen še posebno lepa. Zato se človek v teh dneh rad napoti iz mestnih ulic tja, da se še pred zimo naučijo jesenske prelesti, da bi lažje prebil dolgo zimo.

Gre tudi za naše ladjedelnice

Preveč ladjedelnic - 30 milijard za mornarico

Minister za trgovinsko mornarico Jervolino je v senatu zaključil razpravo o bilanci italijanske trgovinske mornarice. Kakor smo svoj čas že poročali v »Gospodarstvu«, namerava država v prihodnjih letih povečati skupno tonažo trgovinskega ladjevja, poleg tega pa bo zamenjala stare ladje, ki so bile zgrajene večinoma med zadnjo vojno, z novimi, sodobnejšimi in hitrejšimi ladnjami.

Država bo dala ladjedelstvu na razpolago v prihodnjih nekaj letih 30 milijard lir kreditov. Denarne investicije v nove gradnje in predelavo starih ladij naj bi dosegle skupno vrednost 200 milijard lir. Glede ladjedelnice, ki delujejo v sklopu IRI — Zavo, ki industrijsko obnovo — je minister potrdil, da bo treba zaradi spremenjenega položaja na svetovnem trgu s prevozniki skriti njihovo zmogljivost. Pri tem se pojavlja vprašanje socialne narave, je nadaljeval minister, kam s strokovnjaki, delavci in uradniškimi osebjem, ki ostane brez službe. Gospodarski razvoj države bo brez težav pritegnil te delovne sile, je dejal minister.

Vlada pripravila tako imenovani »sinji načrt« za povzdigo italijanskega ribiškega ladjevja. V okviru tega načrta bo država prevzela potrebne ukrepe za strokovno izobraževanje mornarjev, pristaniških delavcev in ribičev.

Zakonski načrt o finansiranju ladjedelnice, ki naj bi omogočil obnovo italijanskega trgovinskega ladjevja in hkrati omilil krizo v italijanskih ladjedelnicah, zadeva v živo tudi korist tržaškega gospodarstva. Važen činitelj tega so namreč tržaške ladjedelnice. Gre za to, v kakšni meri bodo ladjedelnice deležne napovedanih kreditnih olajšav in v kakšni meri jih bo zadelo še tolikokrat napovedana reorganizacija italijanskih ladjedelnice, oziroma pravzaprav prilagoditev novim dejanskim razmeram na trgu. Splošno zaleda namreč prepričanje, da je zmogljivost ladjedelnice v Italiji prevelika v primeru z domačimi in tujimi naročili. Vprašanje je sedaj, kako se bodo tržaške ladjedelnice prilagodile tem novim razmeram oziroma, kako bodo prešle deloma tudi na drugo proizvodnjo.

Načrt ministra za trgovinsko mornarico Jervolina je bil že večkrat odložen in pride te dni v razpravo pred rimski parlament. Zanimivo je, da se je italijansko ministrstvo o njem posvetovalo tudi s komisijo pri Evropskem skupnem trgu, ki je dala svoj priporočilo. Banke bodo dajale brodarjem posojila za gradnjo oziroma po pravilo ladij in država bo k temu dodala svoj podpora oziroma jamstvo za kredit v določeni višini. Kakor že omenjeno, namerava država v ta namen določiti 30 milijard lir. S tem državnim prispevkom, h kateremu bodo lastniki dodali še svoja sredstva, bo možno v naslednjih 4 letih investirati za obnovo italijanskega ladjevja okoli 180 milijard lir. Brodar bo lahko najel posojilo do 50% predvidenih stroškov, ko pojde za ladje ispod 20.000 ton, do 60% pa, ko bo hotel naročiti ladjo s tonažo čez 20.000 ton.

Glede obnove starih ladij naj bi rimski parlament samo znova potrdil zakon iz leta 1959. Po tem zakonu je država prispevala 25.000 pri toni za graditve novih ladij pod pogojem, da so nove naročene ladje dosegle vsaj 75% stare tonaze. Ta določba ni zadovoljila brodarjev in ti niso niti izkoristili državnega sklada v celoti. Po novem zakonskem osmuku bo država zahtevala samo, da novo ladjevje, za katerega bo prispevala s svojimi krediti, dosegla 50% razdrtega. Poleg tega bo prispevala višji znesek, to je 35.000 lir za tono nove ladje.

Današnja zmogljivost italijanskih ladjedelnice znaša kar 700.000 ton na leto ter močno presega domača in tujna naročila. Zdej se postavlja vprašanje, v kolikšni meri bo obnovljeno kreditiranje graditve lahko pripomoglo k ublažitvi krize v ladjedelstvu. Izvedenci so tudi mnenja, da ladjedelnice niso sodobno opremljene, da bi lahko uspešno konkurirale s tujimi. Italijanski brodarji bi radi tudi dosegli, da bi deloma novo ladjevje, za katerega bi jamčila država, lahko naročili v tujini. Vlada pa se temu protivi. Zasebna italijanska plovna podjetja se bojijo, da bo vlada dajala prednost pri podeljevanju kreditov državnim plovnim družbam (FIN-MARE) in državnim ladjedelnicam (Fincantieri oziroma »Finsider«).

Korenito bo treba položaj ladjedelnice razširiti v treh letih, to je do leta 1964, ker je Evropski skupni trg v smislu rimske pogodbe dolžan podpirati italijanske ladjedelnice samo do tega leta.

Na političnem obzorju

VPRASANJE ZAKONITOSTI POPI-SA PO NARODNOSTI. Že ko je bil popis po narodnosti na Tržaškem ozemlju izveden, so v tržaških pravilnih krogih ugotovili nekatere važne nedostatke pravne narave pri razpisu popisa po narodnosti, s katerimi je bila pravzaprav ovrežena zakonitost samega popisa. Popis je bil v Italiji razpisan z zakonskim odlokom predsednika republike z dne 8. septembra 1961 in ta sploh ne predpisuje popisa po narodnosti, oziroma po običajnem jeziku. Zakonski odlok predsednika republike je bil objavljen v Uradnem vestniku vladnega gen. komisarata za Tržaško ozemlje šele 23. oktobra 1961, medtem ko je bil popis po narodnosti izvršen že 14. oktobra. Poleg tega vsebuje, kakor rečeno, predsedniški zakonski odlok samo odločbo o splošnem popisu, ne pa o popisu po narodnosti. Pravna odločba predsedniškega zakonskega odloka na Tržaškem ozemlju v Uradnem vestniku je bila tudi toliko bolj potrebna, ker Tržaško ozemlje še ni bilo pravno priključeno k Italiji.

NE BO DRŽALO. Neki slovenski list je ob nastopu novega vladnega generalnega komisarja za Tržaško ozemlje dr. Mazza priobčil daljši komentar, v katerem je trdil, da upravlja Tržaško ozemlje še vedno izredni komisar, ker bivajo tu poleg Italijanov tudi Slovenci, ki so jim bile zagotovljene pravice v »Posebnem statutu« (londonskem sporazumu). Če bi tu ne bilo Slovencev bi bil vladni gen. komisar nepotreben. Mislimo, da ta trditve ne drži. Da bi Rim obranil v Trstu še vedno vladne gen. komisarja in da ne bi priključili tudi pravno Tržaškega ozemlja k Italiji zaradi Slovencev? V resnici prevladuje v Trstu drugačno mnenje. Vse kaže, da vzdržuje Italija v Trstu komisarja in da ne opravi priključitve, ker se vladajoče stranke še niso žele odpovedati bivši coni B, to je koprskemu okraju. To bo tudi razlog, zaradi katerega ni italijanski parlament ratificiral londonskega sporazuma. V Rimu po vsej verjetnosti prevladuje teza, da je nepotrebna ponovna priključitev Tržaškega ozemlja, ker se nekdajne Svobodno tržaško ozemlje ni nikdar povrnelo konstituiralo, torej ni bilo odtrgano od Italije. Potemtakem naj se na Tržaškem ohrani izjemno stanje, dokler ne bi nastopil ugoden trenutek še za pridobitev cone B. To je vsaj gledišče italijanskih nacionalistov.

GRADITEV AVTOMOBILSKE CESTE TRST — BENETKE. Minister za javna dela Zaccagnini je predstavnikom pokrajine Videm, Trst in Benetke zagotovil, da bo skušal odstraniti vse težave, ki so na poti graditvi avtomobilske ceste Trst — Benetke — Videm. Tudi Trbiž naj bi bil povezan s takšno cesto z Benetkami. Vsi stroški bi znašali 30 milijard lir. Država naj bi prispevala 15 milijard.

MEDNARODNO ZDRUŽENJE BORZ. Na sestanku evropskih borz v Londonu so sklenili ustanoviti mednarodno zvezo borz vrednostnih papirjev.

Kultura in življenje

VELIKO PRIZNANJE PISATELJU IN CLOVEKU

Letos je bila nagrada za leposlovje iz Nobelove zapuščine — Sved Alfred Nobel je izumitelj dinamita — podeljena Jugoslovanu Ivu Andriću. Tako se je zgodilo prvič, da je doletela ta čast Jugoslovana. Andrić je tudi prvi pisatelj na Balkanu, ki je prejel to izredno priznanje za svoje delo v književnosti. Med njegova najboljša dela štejejo »Most na Drini«, eno izmed treh knjig bosanske trilogije.

Pisatelj je bil rojen v srbski družini v Travniku leta 1892, to je 14 let potem, ko je Bosna prešla izpod turške jarma pod avstrijsko upravo. Studiral je filozofijo v Zagrebu, na Dunaju, Krakovu in v Gradcu. Še kot študent se je pridružil mladinskemu gibanju za osvoboditev Bosne, kot borec za svobodo je bil tudi v avstrijski vojski med prvo svetovno vojno. Prav ljubezen do trepetnega naroda in tudi človeka sploh prevzela vsa njegova dela. Posvetil se je diplomatski službi ter je bil nekaj časa v tem svojstvu tudi v Trstu. V Berlinu je kot poslanik preživel mučne dneve v skrbi za svojo domovino, ko se je Hitler pripravil na osvojevalni pohod proti Jugoslaviji. Svojim prijateljem je nekoč zaupal, da bi ne bile njegove knjige nikdar nastale, ko bi ne bil sam toliko duševno trpel v ječi in med obema vojnoma, ki sta pretresli vse človeštvo, posebno tako mehke narave, kakor je njegova.

Že njegova zunanost — pisec tve vrst je njegov osebnostni znanec — odkriva globoko mislečega človeka, kratko, filozofa, prav tako seveda tudi njegova dela. Ta vtis ste gotovo imeli tudi, ako ste ga slučajno videli ali slišali, ko je te dni čital po televiziji odlomek iz svojega najboljšega dela »Most na Drini«. (Knjiga je bila prevedena tudi v italijansko). Prav gotovo ni bilo slučajno, da je izbral prav tisto mesto, kjer opisuje trpljenje mater, katerim so odpejli še nedorošle sinove v turško suženstvo. Globina in širina duha odseva že iz njegovega obnavljanja, a hkrati tudi skromnost. Prav iz te, pa tudi iz prirojen ljubezni do rodne grude izvira njegovo večkratno zatrdilo po televiziji, da vidi v Nobelovi nagradi veliko priznanje predvsem svoji domovini.

ZACETEK NOVE SEZONE S SHAKESPEAREJEVO TRAGEDIJO »HAMLET«

Shakespeare ni prvič predmet zanimanja Slovenskega gledališča v Trstu: 5. novembra 1948 je prišla na oder njegova komedija Kar hočete, 1. avgusta 1952 pa drama Romeo in Julija. Za otvoritveno predstavo sezone 1961/62 je SG izbralo spet Vilhelma Shakespearea. To pot je dramaturgov izbirna padla na zahtevno tragedijo Hamlet v odličnem Zupančičevem prevodu, ki je trd oreh za vsako poklicno gledališče in ne manj trd oreh za vsako publiko.

Hamlet spremlja s svojo problematiko razvoj slovenske gledališke umetnosti v zadnjih štiridesetih letih: ta razvoj je nakazan z binomi Sest - Rogoz, Debevec - Kralj in Kreft - Jan z vmesnim epizodnim posegom mlajšega Skrbinskega. Hamlet v Sestovi in Debečevi zamisli je še globoko tičal v secesijski tradiciji, ki je značilna za prehod iz prejšnjega v to stoletje. Kreft se je skušal otresti tradicionalnih spon v času neposredno pred zadnjo vojno; pri tem mu je uspešno pomagal Slavko Jan. Janova stvaritev je po mojem slovenski gledališki višek glede Hamleta, ker je združevala mladostno svežost in miselno pogljobitost v zasebno problematiko.

Kaj naj rečem o našem tržaškem Hamletu? Kar se tiče mladostne svežosti, je prekosil Jana, čeprav je za njim mestoma precej zaostajal glede miselne in karakterne pogljobitosti. Vendar tega ne gre pripisovati manjkljivosti. Starešinskemu prizadevanju, ampak specifičnemu Babičevemu režiserskemu konceptu: Starešni nič je ustvaril lik, ki ga dolgo ne bo mo pozabili, čeprav bi si ga želeli nekoliko drugačnega. Babičeva zasluga je, da je s Hamletom otresel vse prah, ki nam ga je delal že starikeva, in ga tako približal naši miselnosti. Pribijemo pa lahko, da sarkastični koncept Hamletove vloge ne izključuje miselne pogljobitve v bistvo hamletovščine. Babičev Hamlet je iz hamletovščine nekoliko iztrgan, postal ji je le preveč tuj. Ne gre tu za varovanje tradicije, gre za zagovarjanje hamletovščine, ki ima večstoletno izročilo in brez katere ni Hamleta.

Poleg tega prevelika dinamičnost Babičeve režijske zamisli preprečuje, da bi liki Polonija (Rado Nakrst), Klavdija (Jožko Lukeš) in Oskira (Adrijan Rustja) bolj prepričevalno izpadli. Večja zadržanost v celotni izvedbi bi namreč le koristila izstopanju omenjenih likov.

Te kritične misli so v funkciji razvojnega primerjave tržaškega Hamleta z

ljubljanskim in v ničemer ne zmanjšujejo pomembnosti tržaške uprizoritve, ki je važen mejnik pri neprestanem uveljavljanju našega gledališča pod spretnimi in izkušenimi režiserskim vodstvom Jožeta Babiča.

Največje priznanje zasluži Miranda Čaharija in Livio Bogatec za njuno kreacijo Otelije in Laerta. Oba se umetniško vidno razvijata in rasteta. Omenimo naj še temeljito podajanje v skladu z režiserjevo odliko zamislilo Mire Sardočeve (Gertruda), Stane Ratzesena (Horatio), Silvija Kobala (Rozenkranc), Alojza Miliča (Gildenstein), Modesta Sancia (I. igralac) in Justa Košute (I. grobar).

Vladimir Rijavec je funkcionalno rešil problem scene za to uprizoritev: s motno zlatimi toni je simbolno podal motni dvorni blesk, s črno-rdečo talno barvo predelativno pa nakazal bog med spletkarstvom in plemenitostjo v okviru scenskega dogajanja. Kostumi so mogočno vplivali in bili v skladu s scenografijo.

Glasba Pavla Merkurja je bila mestoma prehrupna. Organizacijsko vodstvo je prevzel Danilo Turk.

Tržaška publika je z navdušenjem pozdravila predstavo in vse večere napolnila dvorano Avditorija. Posebna predstava je bila namenjena naši solski mladini.

OBISCI RAZSTAVO našega slikarja Černigoja v »

TRŽNI PREGLED

Italijanski trg

Italijanski trg z žitaricami je ustajen. Povpraševanje po mehki domači pšenici je precejšnje in cene težijo na vzgor. Tudi pšenična moka se dobro prodaja. Trg s sadjem in zelenjavo je bil pred dnevi miren in tudi povpraševanje je bilo zmerno. Sedaj pa se je stanje zboljšalo in trg je pridobil svojo običajno živahnost. Pri goveji živini za zakol prevladuje ponudba in cene padajo; precej zanimanja vlada za krave mlekarice. Prasiči se dobro prodajajo. Trg s perutnino je precej razgiban, vendar pa so cene ostale zmernice. Na trgu z mlečnimi izdelki prevladuje ponudba in cene so se dvignile, bodisi pri maslu kot pri siru. Na trgu z oljem vlada popolno mrtvilo in sploh ne kaže, da bi se položaj zboljšal; cene so zelo padele. Cene vina lanskega pridelaka se držijo dobro, tako tudi cene mošta; vendar se cene novemu vinu še niso ustale.

ZELJENJAVA IN SADJE

MILAN. Cene veljajo za kg, včevši embalažo. Navaden kostanj 35-85, maroni 100-150, kai iz Neaplja 35-40, jabolka različnih vrst merkantilna 30-45, delicious extra 110-120, I. 60-85, renette I. 60-85, hruške I. 120-130, kaiser extra 140-150, merkantilne 100-110, hruške Williams I. 80-105, belo grozdje extra 140 do 150, I. 110-120, grozdje »regina« extra 130-140, I. 85-110, črno grozdje 70 do 100, limone extra 120-130, I. 100-110; suh česen 200-250, kuhana pesa 70-80, pesa 25-40, korenje domačega pridelka 70-75, od drugod 70-80, cvetača 35-50, zelje 30-50, domača čebula 45-50, od drugod 45-50, olupljene čebulice 120-140, dišča zelišča 300-350, erbe 40-60, svež fižol 100-130, droben fižol 150-200, fižol »boby« 80-130, koromač I. 30-45, II. 10 do 15, pobe 600-1600, cikorijska krajevnega pridelka 50-70, solata 50-80, solata endivija 50-100, krompir Bintje uvožen 44-50, iz Bologne 30-40, Majestic 41-42, zelena paprika 25-35, paradižniki Riviera 40-80, peteršilj 60-80, repa 25-30, zelena 50-80, špinaca 70-100, bučice 100 do 130, buče 30-35 lir za kg.

ZITARICE

MILAN. Cene veljajo za stot, f.co železniški voz v Milano, trošarina in prometni davek nevrčunana. Fina mehka pšenica 6900-7100, dobra merkantile 6650 do 6750, merkantile 6500-6600, domača trda pšenica (dobra merkantile) 8600 do 9100, Manitoba 8300-8400, pšenična moka tipa »00« 9500-11000, krušna moka tipa »00« 8800-9000, tipa »1« 8400-8500, fina domača koruza 4900-5000, navadna 3800-3850, domača riž 5500-5600, uvožena 4375-4425, uvožen ječmen 4050-4200, domače oves 3800-4800, uvožen 4150-4200, uvoženo proso 3900-4000, Nolučen riž arborio 7800-8300, vialone 8300-9000, carnaroli 9500-10000, Vercelli 8100-8500, R. B. 8300-8700, Rizzotto 8300-8600, P. Rossi 8200-8500, Maratelli 7600-8100, Stirpe »136« 7000-7300, Ardzzone 7100-7400, Ballonine 6800-7000, oluščeni riž arborio 14.500-15.000, vialone 15.200-15.800, carnaroli 17.800-18.200, Vercelli 15.300 do 15.700, R. B. 14.500-14.700, Rizzotto 14.100 do 14.600, Maratelli 13.800 do 14.000, Stirpe »136« 11.600-11.800, Ballonine 10.900-11.100, P. Rossi 14.14.200, Ardzzone 11.600-11.900 lir za stot.

PERUTNINA IN JAJCA

MILAN. Živi domači piščanci extra 750-760, II. 550-650, navadni piščanci I. 250-310, izbrani zaklani piščanci 850 do 900, zaklani piščanci I. 350-400, II. 280 do 320, zmrmzjeni piščanci uvoženi iz Madžarske 400-450, žive domače kokoši 525-600, žive uvožene kokoši 330-400, domače zaklane kokoši 750-900, sveže uvožene kokoši zaklane v Italiji 580 do 600, uvožene zmrmzjene kokoši 450 do 500, žive pegafke 830-840, zaklane 800 do 1020, živi golubi I. 900-950, zaklani 1000-1200, žive pure 590-600, zaklane 800 do 900, uvožene zmrmzjene pure 400 do 450, živi purani 520-600, zaklani 650-700, uvoženi zmrmzjeni purani 400-450, žive gosi 420-470, zaklane 450-600, žive race 400-420, zaklane 400-500, živi zajci 430 do 440, zaklani s kožo 500-550, brez kože 520-630 lir za kg. Sveža domača jajca I. 40-50-41-50, navadna domača jajca 38-39, sveža uvožena jajca I. 23-26, II. 18-20 lir jajce.

OLJE

MILAN. Cene veljajo za stot, f.co železniški voz v Milano, trošarina in prometni davek nevrčunana. Oljna semena: suhe tropine 3800-4200, laneno seme 11.300-11.700, koruza 4800-5000, riž 3400-3500. Olje iz surovih semen: iz zemeljskih lešnikov 34.800-35.000, iz sončnice 34.343-200, iz koruze 31.31-200, iz soje 33.300-33.500, iz tropin 32.200-32.400, iz navadnega kokosa 18.500-19.000, iz industrijskega limna 28-28.200, olje iz industrijskega ricinusa 34.35.000. Jedilno semensko olje: iz zemeljskih lešnikov 37.800-38.000, iz sončnice 36.900-37.200, iz rafinirane soje 36.500-36.700, semensko

olje I. 36.800-37.000, navadno 34.800 do 35.000. Oljnice olje »lampante« s 4% oljne kisline 45-45.200, retificirano olje 50.600-50.800 lir stot.

ZIVINA ZA REJO IN ZA ZAKOL

LODI. Cene veljajo za kg žive teže, f.co hlev, trošarina in prometni davek nevrčunana. Voli za zakol I. 335-380, II. 300-340, III. 250-290, debele krave za zakol I. 265-290, II. 215-260, III. 130-190, bikli za zakol I. 350-390, II. 300-345, III. 250-290, junci in junice za zakol I. 345 do 390, II. 300-345, III. 250-295, neodstavljena teleta I. 550-650, voli za vprego 325-390.000 lir par, teleta do 1 leta stari 60-80.000 lir glava, krave mlekarice 100-150.000 lir glava, krave privesnice 140-180.000, telice za rejo 30-80.000, bikli 150-200.000 lir glava; konji za zakol I. 260-270, II. 220-235, žrebeta do 6 mesecev stara za zakol 365-385, konji za vprego 150-180.000 lir glava, koblice 150-200.000 lir glava, žrebeta čr 1 leto stara 95-110.000, odstavljen žrebet 40 do 80.000 lir glava; neodstavljeni prašiči do 15 kg teži 530-570, do 25 kg 490-520, svinje za rejo 700-750, suhi prašiči 40-50 kg teži 410-435, 50-80 kg teži 380-390, 80-100 kg 365-375, debeli prašiči 130-150 kg teži 335-337, 150-180 kg 336-338, čez 180 kg teži 335-339 lir za kilogram.

MLEČNI IZDELKI

LODI. Cene veljajo za kg prodaje na debelo, brez embalaže, f.co skladišče, trošarina in prometni davek nevrčunana. Maslo iz centrifuge 880-900, lombardsko maslo 830-840, domače maslo 840-850, emilijsko maslo 820-830, maslo iz sladke smetane 790-800, Sir reggiano proizv. 1959 840-860, proizv. 1960 690 do 710, grana iz Lodija proizv. 1959 880 do 810, proizv. 1959/60 730-750 proizv. 1960 680-690, proizv. 1960/61 590-610, grana svež 450-455, postan 460-500, sbrin svež 470-490, postan 560-580, emmental svež 520-550, postan 590-610, originalen švicarski emmental 710-730, provolone svež 520-530, postan 560-580, italico svež 440-450, postan 480-500, crescenza svež 330-340, postan 430-440, gorgonzola svež 310-340, postan 500-530, taleggio svež 380 do 390, postan 480-510, švicarski pastirizirani sirčki (6 kosov) 170-200, slan sir svež 140-150, postan 220-230 lir kilogram.

PAPIR IN LEPENKA

MILAN. Gladek časopisni papir v valjih 11.120, v polah 13-14.500, navaden satiniran tiskarski papir 15.500-16.250, srednje vrste 17.500-18.500, navaden pisarniški papir 16.17-500, srednje vrste 18.500-20.000, finejši 22.24-000, »uso mano« za tiskovine 22-23.000, srednje vrste 17.500-19.000, navaden registrski papir 17.500-19.000, srednje vrste 20.500-22.000, finejši 24-25.000, pisemski papir srednje vrste 20-21.500, velina za kopije 40.500-44.000, risarski papir 38.500-40.500, patiniran papir srednje vrste 25-27.000, finejši 28.500-31.000, »pelu-

re« bel ali barvan 24-29.000, papir za zavijanje 7000-7500, navaden pergamin 40/60/80 g 18.250-19.250, extra 30 g 25 do 26.500, srebrni papir 30 g 27-30.000, bel ali barvan navaden kartončin 20 do 22.000, finejši 30-32.500, kartončin »Bristol« 34.500-39.500, navadna siva lepenka 8000-9000, triplex bela navadna 13-14.500, srednje vrste 14-16.000, finejša 17.500-19.500 lir stot.

KONSERVIRANA ŽIVILA

MILAN. Cene veljajo od grosista do prodajalca na drobno, trošarina in prometni davek nevrčunana. Dvakrat koncentrirana paradižnikova meza v skatlah po 5 kg 150-170 lir kg, v skatlah po ½ kg 180-195, trikrat koncentrirana paradižnikova meza v skatlah po 5 kg 165-180, po ½ kg 190-210, trikrat koncentrirana paradižnikova meza v tubah po 200 g 52-58 lir tuba, olupljeni paradižniki v skatlah po 1200 g 110-120 lir skatla, po 500 g 60-70, po 300 g 40-42 lir skatla. Grah v skatlah po 1 kg in po ½ kg 150-160 lir kg, droben fižol v skatlah po 1 kg in po ½ kg 190-210, gobe v kislu v skatlah po 5 kg 1750-1900, čebulice v kislu v skatlah po 5 kg 240-260, kumarice v kislu v skatlah po 4,5 kg 290-300, paprika v kislu 190-210, marmelada v skatlah po 5 kg 210-220 lir kg, mešana marmelada iz jabolk in sliv 170-180, breskve v sirupu 250-260, marelice v sirupu 300-310, tuna v oljčnem olju v skatlah po 10 kg 920-1000 lir kg, tunina v olju 610 do 640, sardine 75-85, skuše 620-650 lir kilogram.

VINO

MILAN. Rdeče furiansko vino 610-650 lir stop/stop, Merlot 610-660, Raboso 610 do 640, Clinton 610-640, belo furiansko vino 620-680, belo vino Soave 620-650, navadno Valpolicella 620-670, finejša 680 do 700; rdeče emilijsko vino 580-600, belo vino iz Romagne 550-580, rdeče 530-560, rdeče vino iz Mark 550-600, belo 550-600, belo vino Sansevero 560-600, rdeče 480-530, belo Martina-Franca 580 do 600, rdeča filtrirana vina iz Brindisija 9500-10.000 lir stop, Malvasija iz moškata 9500-10.500 lir stop; rdeče siciljsko vino 480-520 lir stop/stop, belo 500 do 510, klasčni Chianti 11/12 stop, 750 do 800, čez 12 stop. 800-850 lir stop/stop.

KRMA

MILAN. Cene veljajo za stot, f.co železniški voz v Milano, trošarina in prometni davek nevrčunana. Rožiči cell ali zrezani 3800-4000, seno preroja reza 3200-3400, II. rez 3200-3400, zadržilna zelišča 3100-3200, slama 1800-1900; kokosove pogache 4200-4400, pogache iz koruze 4200-4300, lanene pogache 6400-6500; moka za krmo iz zemeljskih lešnikov 5600-5700, kokosova moka 4100-4200, moka iz sončnice 1800-4400, iz sezama 5550 do 5640, iz soje 5250-5350, lanena moka 5250-5350, koruzna moka 3600-3700 lir za stot.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO	9.10.61	17.10.61	30.10.61
Pšenica (stot. dol. za bušel)	202.1/2	204. —	202.3/4
Koruza (stot. dol. za bušel)	109.3/8	109.1/2	108.1/2
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	31. —	31. —	31. —
Cin (stot. dol. za funt)	121.12	120.75	122. —
Svinec (stot. dol. za funt)	11.80	11.80	11. —
Cink (stot. dol. za funt)	11.50	11.50	11.50
Aluminij (stot. dol. za funt)	24. —	24. —	24. —
Nikelj (stot. dol. za funt)	81.25	81.25	81.25
Bombaž (stot. dol. za funt)	35.60	35.65	35.65
Zivo srebro (dol. za steklenico)	188. —	188. —	190. —
Kava »Santos 4« (stot. dol. za funt)	34. —	34. —	33.3/4
LONDON			
Baker (funt. šter. za d. tono)	228.1/4	230.3/4	228.1/4
Cin (funt šter. za d. tono)	942. —	937. —	938. —
Cink (funt šter. za d. tono)	71.3/8	72.3/8	71.1/4
Svinec (funt šter. za d. tono)	83.1/4	83.3/8	81. —
SANTOS			
Kava »Santos D« (kruzejrov za 10 kg)	764. —	764. —	726. —

Na mednarodnem trgu s surovinami je cin močno napredoval, medtem ko sta svinec in cink nazadovala. Na londonski borzi je kavčuk popustil. Trg z volno je precej čvrst, prav tako so čvrste cene bombaža. Žitarice so ohranile čvrste cene; prav tako so čvrste cene kave, kakava in sladkorja.

ZITARICE

V Chicagu je cena pšenice v tednu do 27. oktobra nazadovala od 203/8 na 202/8 stotinke dolarja za bušel proti izročitvi v decembru. Izvoz pšenice bo verjetno dosegel 750 milijonov bušlov, in sicer zaradi slabe letine v številnih državah. Cena koruze je nazadovala od 111/4 na 109/7 stotinke dolarja za bušel pod istimi pogoji. Povpraševanje po koruzi je zelo živo.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Na trgu s sladkorjem se je tedaj začel z nizkimi cenami, nato pa je povpraševanjem poglno cene navzgor. Konec tedna je cena ponovno postopila od 2,70 na 2,65 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi, in sicer kljub vestem, da je Kuba postavila kot najnižjo ceno za prodajo sladkorja 2,50 stotinke dolarja za funt. Kava je v pogodbi »M« na newyorški borzi popustila od 36,75 na 34,04 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v decembru. Iz Ugande poročajo, da je tamkajšnja vlada sklenila, da bo letos izvajala samo boljše vrste kave. Na trgu je kljub temu preveč kave. V zadnjih 15 letih se je pridelke povzpelo od 33,9 na 62,4 milijona vreč, letos pa se je pridelke dvignil celo na 72 milijonov vreč. Cena kakava je v New Yorku napredovala od 22,40 na 22,88 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v decembru. Na trgu s kakavom sta najvažnejša čimtelja Gana in Nigerija, ki lahko nemoteno manevrirata s cenami.

VLAKNA

Na newyorški borzi je volna vrste suint napredovala od 120 na 121 stotink dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. V Londonu je vrsta 64's B napredovala od 97/4 na 99 peninj za funt proti izročitvi v decembru. V Roubaixu je cena poskočila od 1275 na 1290 frankov za stot. Japonci so nekoliko prenehali z nakupovanjem avstralske volne, cene pa so ostale čvrste kar pričakujejo, da se bo potrošnja volne v pri-

hodnjih mesecih znatno povečala. — »na« bi je ostal v New Yorku neizpremenjen pri 35,65 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. Trg je miren. Jutja je v Londonu prav tako ostala neizpremenjena, in sicer pri 145 funtih šterlingih za tono blaga vrste Mill first.

KAVCIK

V Londonu je cena vrste RSS nazadovala od 24 1/2 - 24 5/8 na 23 3/8 - 23 1/2 penija za funt. V New Yorku je cena postopila od 29,70 na 28,70 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v novembru. Cena je s tem dosegla raven, do katere ni padla devet mesecev, kljub temu pa so Angleži sklenili, da razporedi nekaj kavčuka iz strateških zalog.

KOVINE

Na londonski borzi so zabeležili naslednje cene: baker 229 1/4 (prejšnji teden 230 1/4) funta šterlinga za tono (1016 kg); cin 955 (943); svinec 62 (63 1/4), cink 71 1/4 (prejšnji teden 72 1/4). V New Yorku so bile cene naslednje: baker 30,14 (prejšnji teden 30,40) stotinke dolarja za funt; svinec New York 9,68 (9,90); cink St. Louis 11,50 (neizpr.), aluminij v ingotih 24 1/4, antimon Laredo 28-28 1/2; lito železo (v dolarjih za tono): 66,44, Buffalo 67, staro železo povprečen tečaj 37,83 (prejšnji teden 38,83), živo srebro v jeklenkah po 76 funtov 188-191 dolarjev je klenka.

NAPREDEK KONFEKCIJE

V ZAHODNI NEMCIJI

Lani je promet v industriji oblačil v Zah. Nemčiji napredoval za 12,9% in dosegel vrednost 6,860 milijonov mark (1715 milijonov dolarjev). Sama proizvodnja je napredovala za 6,6%, to je za 2% manj kakor proizvodnja vsega potrošnega blaga. Povpraševanje po boljših vrstah obleke napreduje; zato je vrednost konfekcije bolj napredovala kakor sama proizvodnja. Uvoz oblačil v Zah. Nemčijo je leta 1959 dosegel vrednost 196 milijonov nemških mark (49 milijonov dolarjev), lani pa 279 milijonov (70 milijonov dolarjev). Izvoz se je povečal od 195 milijonov mark v leto 1959 (48,75 milijona dolarjev) v leto 1959 na 241 milijonov mark (60,25 milijona dolarjev) v lanskem letu.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Naše mleko je zdravo

Ker se je v zdanjem času razširil glas, da namerava tržaška občinska uprava prepovedati donajanje mleka iz naše okolice neposredno na domove v Trstu, je občinski svetovalec dr. J. Dekleva postavil na občinski seji vprašanje, kaj je na tem. Občinski odbornik, ki skrbi za zdravstvo in tržaškem mestu je odgovoril, da v resnici namerava tržaška občina to storiti, vendar se vsa zadeva še proučuje. Do tega bo prišlo samo iz zdravstvenih razlogov; s tem je odbornik očitno hotel naglasiti, da ne gre morda za ukrep, ki bi hotel konstituirati prekupevalcem oziroma obstoječi centrali za pastirizacijo in oškodovati same živinorejce. Nekoliko bolj pomirljiv odgovor je dal inž. Pečenku na seji pokrajinskega sveta predsednik dr. Delise; v bistvu pa niti on ni zanikal namena, da se zadevni ukrep uresniči. Inž. Pečenko je naglasil, da zakon iz leta 1934 ne prepoveduje prodaje mleka neposredno potrošniku; prodaj velja edino v krajih, kjer obstaja mlečna centrala, kakršne pa Trst nima. Naglasil je, da je mleko od krav v tržaški okolici zdravo, ker je naša živina zdrava. Prepoved prodaje mleka neposredno potrošnikom bi povzročila našemu kmetijstvu veliko škodo; zato se kmetje zelo vznemirjajo ob tej vesti. Živinorejci je pravzaprav glavni vir zaslužka okoliskega kmetijstva. Prepoved neposredne prodaje bi zadela okoli 600 družin.

Dr. Delise je odgovoril, da se je pokrajinska uprava že zanimala za to vprašanje. Poleg nje mu sledi tudi ustanova za kmetijsko obnovo in preden pride do odločilnega sklepa, bo pokrajinska uprava obveščena ter bo storila vse, da se ublažijo morebitne škodljive posledice. Ustanova za kmetijsko obnovo bo proučila vprašanje, kako bi se mleko dalo najbolje prodajati, ako bi iz zdravstvenih razlogov prepovedali neposredno prodajo, to je od kmeta do potrošnika.

Ta zadeva je pravzaprav že stara in z njo brez potrebe ponovno vznemirjajo naše živinorejce. Pobudniki prepovedi neposredne prodaje navajajo za to zdravstvene razloge, češ da hočejo s pastirizacijo preprečiti širjenje morebitnih bolezni. Ako je vprašanje za res tako postavljeno, potem lahko odgovorimo, da je mleko iz naše okolice

zdravo. Naši živinorejci so dovolj pametni, da ne bi iz svojih hlevov izločili bolne živine. Kolikor zadeva pa sam prevoz oziroma prenos mleka, pa lahko trdimo, da ne bo pozneje, to je z odvzemom mleka s strani trgovca neposredno pri živinorejcu prav gotovo nič bolje preskrbljeno za higieno, kakor je danes. Naše mlekarice, ki prenašajo mleko iz hleva neposredno v družine potrošnikov, skrbijo za snago, ker se zavedajo, da bi sicer izgubile svoje potrošnike, s katerimi so poleg vsega osebno znane in v prav prijateljskih odnosih.

Glede same pastirizacije oziroma domneve, da bi se dali z odvzemom mleka pri samem proizvajalcu doseči boljši higienski pogoji, naj samo navedemo primer prodaje oziroma pastirizacije masla v Neaplju. Prav te dni se je italijanski tisk pritožil, da je v Neaplju dejansko v prodaji samo 26% resnično pastirizirane masla od količine, ki se prodaja v zavojih z oznako pastirizirane masla. Prav ta primer nam dokazuje, da se niti z zakonskimi predpisi in strognimi odredbami pogosto ne da doseči zaželena higienska raven. Če upoštevamo prav okolnost, da potrošniki osebno poznajo donalce mleka, je upravičen dvom, da bi z drugačno ureditvijo ljudi ustregli ljudem.

Dr. Delise je v svojem odgovoru omenil, da nameravajo na Krasu ustanoviti sirarno. Mi se upravičeno vprašujemo, zakaj bi se naš ljudje ne združili na primer v zadrugo in kaj podobnega ali pa mlekarno ustanovili sami. Mi preveč pogosto prepustimo podobne pobude celo, ko gre za naše domače proizvode, drugim.

Boj škodljivcem v shrambah!

No ja, nekaj smo le pridelali. Res je, da smo med letom naleteli na razne nepravilice, vendar kar nam je zemlja dala, smo je spravili na varno. Sedaj se nam ni treba bati niti mokrote, ki ustvarja pogoje za razvoj glivice, niti toče, niti drugih nepravilic. Čimbolj se bližamo zimi, tem tesneje

Zakaj Brazilci kavo sežigajo

O mednarodni trgovini s kavo so nedavno razpravljali v Washingtonu in še prej v Punta del Este na mednarodnih konferencah. Septembra je namreč zapadel stari mednarodni sporazum o kavi in je bilo treba pripraviti novega. Mednarodna konferenca proizvajalcev kave, ki se je pred kratkim zaključila v Washingtonu, ni prinesla novega sporazuma in se je omejila le na ukinitve č. 6 zapadlega sporazuma ter tega podaljšala za leto dni. Ukinitve omenjenega člena predstavlja koncesijo Boliviji in Braziliji, ki težita za ustavitvijo cene kavi.

V pripravi je nov mednarodni sporazum; pri tem sodeluje 28 držav, in sicer 15 iz Južne Amerike in 13 iz Afrike. Vseh 28 držav je soglasno sklenilo, da se izvozni kontingenti kave določijo le za dobro enega polletja v prihodnosti, da bo ta sicer omejeni rok dopuščal pripravo novega dolgoročnega sporazuma. Strokovnjaki so sicer v tem pogledu bolj pesimisti, vsaj v pogledu časa, ki je potreben za sestavo in predložitev načrta novega sporazuma o kavi. Namen pobudnikov novega sporazuma je, da k mednarodnemu sporazumu o kavi pritegnejo vse države, ki se ne sodelujejo, a so po proizvodnji kave pomembne, kot so Etiopija, Kongo, Indonezija in Ruanda Urundi. Poleg tega naj bi pri organizaciji sodelovale tudi države potrošnice.

Kljub lepim in dobrim namenom predvidevajo, da bodo nastale resne težave pri določevanju skupne politike na področju kave, ki jo sedaj izvajata vsaka država posebej, v skladu s splošnimi določili mednarodnega sporazuma in ki teže za upoštevanjem koristi vseh sodelujočev. Tu gre predvsem za politiko dveh: Brazilije in Indonezije. V Braziliji so sprejeli odlok, po katerem se smejo devize iz izvoza kave svobodno izkoristiti; namen tega odloka je, da se dotok deviz ne zmanjša. Uvedena je bila izvozna taksa 22 dolarjev na vrečo (60 kg) na vse vrste kave iz Brazilije. Tako znaša zdaj cena najboljše vrste kave »Victoria« približno 400 lir, od katerih je treba odšteti približno 229 lir na račun izvozne takse. Če temu dodamo še zavarovalne stroške, posredno, vkrcavanje in izkrcavanje, ugovotivno, da pridelovalci najboljše vrste kave »Victoria« prejmejo toliko kot za navadne vrste kave, ker je taksa ista bodisi za boljše kot za manj kvalitetne vrste kave, se kava najboljše vrste prodaja po nižji ceni.

Indonezija vodi politiko pomoči proizvajalcem kave, da bi povečala izvoz in pridobivala več deviz.